

2014

XXXI. Ebicykl

Tatranské Kolaloky
Memoriál Karla Hájka

2.–10. 8. 2014

www.ebicykl.cz

0.etapa	Sobota	2. 8. 2014	zraz - Liptovský Mikuláš	
1. etapa	Nedeľa	3. 8. 2014	Liptovský Mikuláš – Kežmarok	84 km
2. etapa	Pondelok	4. 8. 2014	Kežmarok - Stará Ľubovňa	70 km
3. etapa	Utorok	5. 8. 2014	Stará Ľubovňa - Spišská Nová Ves	83 km
4. etapa	Streda	6. 8. 2014	Spišská Nová Ves – Revúca	86 km
5. etapa	Štvrtok	7. 8. 2014	Revúca - Zvolenská Slatina	113 km
6. Etapa	Piatok	8. 8. 2014	Zvolenská Slatina - Banská Bystrica	45 km
7.etapa	Sobota	9. 8. 2014	Banská Bystrica - Liptovský Mikuláš	85 km
epilóg	Nedeľa	10. 8. 2014	cesta domov	

Verzia 1.1

Pár slov na úvod

Názov tohtoročného ročníka vznikol na Reji na hvezdárni v Hradci Králové - navrhol ho Martin Nekola.

Dojazdy do ubytovacích telocviční sú najskôr od 18:00 hod. Odchod z telocvične najneskoršie do 09:00hod. ráno nasledujúceho dňa.

Brífingy pravidelne o 22:00 hod (pokiaľ nebude ohlásená zmena).

Zmena oproti doterajším ročníkom:

- pribudla kolónka GPS. Číslo bodov pre orientáciu pre zariadenia s GPS navigáciou
- čítanie trasy je po novom: od spodku - hore. V smere jazdy na bicykli...

Stručný sprievodca etapami tohtoročného Ebicyklu:

Začíname aj končíme v Liptovskom Mikuláši. Astronomických stretnutí je pomenej ako na Morave a v Čechách. Zato bude omnoho viac stúpaní po slovenských horách. Navštívime regióny : Liptov, Zamagurie, Spiš, Slovenský Raj, Gemer. Vyskytujú sa tu pôvodné drevené architektúry a je zachovaný aj ráz krajiny a života z minulosti.

1.etapa Vyberieme sa do Vysokých Tatier. Hlavným lákadlom je nový, 1,3m ďalekohľad na Skalnatom Plese. V čase písania itineráru ešte nie je celkom dokončený, ale som optimista a verím, že sa k nemu dostaneme. Spíme v Kežmarku.

2. etapa Navštívime časť Zamaguria, kde Ebicykel ešte nebol. Lokalitu Červeného Kláštora pri Dunajci si vychutnáme aj z polohy plavby na plti k poľským hraniciam, kde sa dá po krásnej cyklotrase navštíviť poľské mestečko Štiavnica. Spíme v Starej Ľubovni, s krásnym hradom a podhradím kde je postavený stredoveký vojenský tábor so skanzenom.

3.etapa Trochu neznámou a opustenou krajinou po málo frekventovanej ceste sa dostaneme do historickej Levoče a končíme v známej Spišskej Novej Vsi.

4. etapa vedie cez Slovenský Raj – takmer zabudnutou asfaltkou môžete relaxovať a vychutnávať okolitú prírodu. Skvost – Dobšinská ľadová jaskyňa je jednou z najkrajších ľadových jaskýň sveta. Prekvapením je postavená hvezdáreň na Prednej hore. Spíme v Revúcej.

5.etapa Je najdlhšou v tomto ročníku (113km). Tak isto vedie „zabudnutou“ krajinou. Spíme v Zvolenskej Slatine, kde nás p. Bahýl prevedie svojou novou hvezdárníčkou, ktorá za našej poslednej návštevy ešte nebola postavená.

6. etapa je naopak najkratšia (45km). Navštívime Zvolen a hvezdáreň Vartovku nad Banskou Bystricou. Spíme v B. Bystrici.

7. etapa Cez Donovaly sa vraciame späť na Liptov. Nepříjemný je úsek po E77, ktorý treba strpieť do Liptovskej Osady. Dá sa aj po starej ceste – povrch je kamenistá šutolina – do Vyšnej Revúcej – ale len pre horské bicykle. Nie je náročná - a je nezvyčajne aj dosť široká.

Dojazd do Liptovského Mikuláša

Nocľah: Stredná odborná škola stavebná, Školská 8

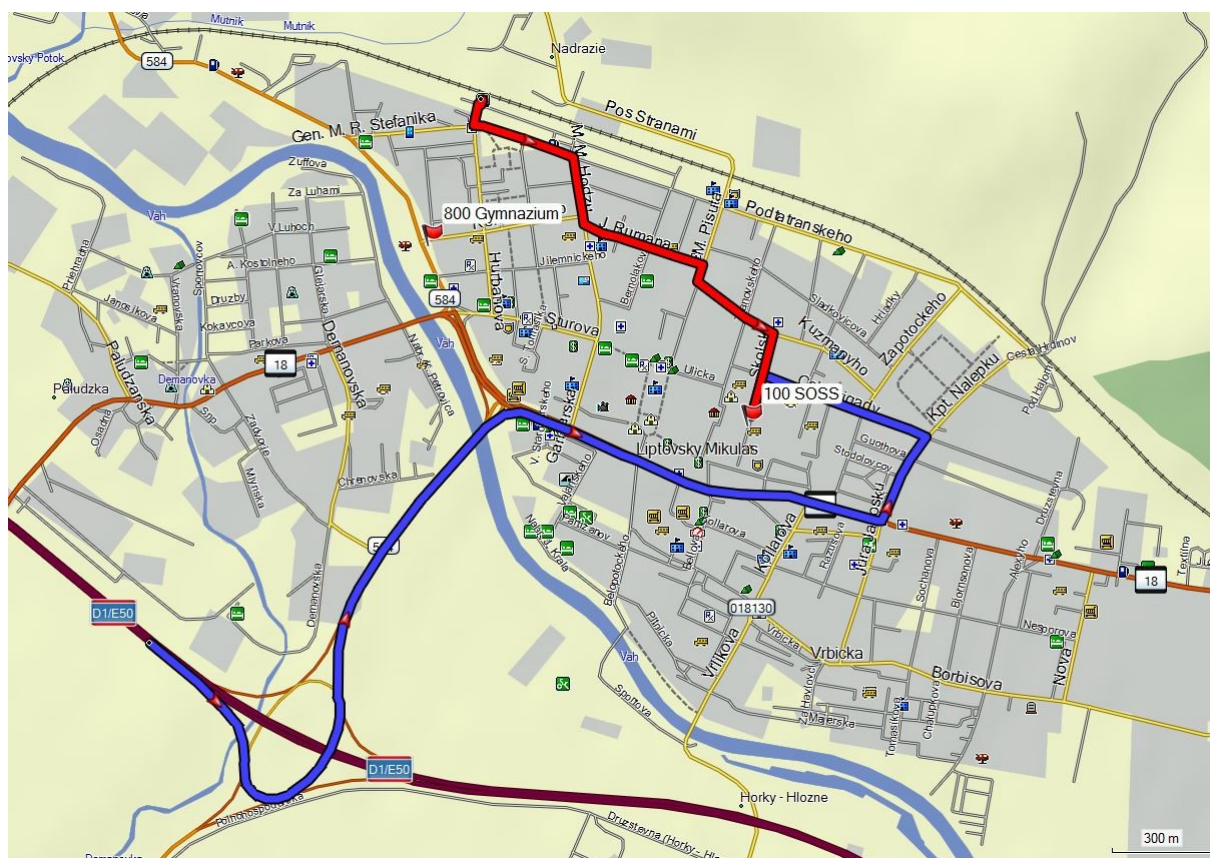
GPS (100) N49 05 00.1 E19 37 00.7

Zo železničnej stanice (červená):

Odbočíte vľavo smerom k Autobusovému nádražiu (ul. gen. M.R. Štefánika). Po 300 m - pri benzínke Slovnaft, pokračujte cez križovatku rovno (ul. Podtatranského). Prejdete cca 450 m okrajovou časťou Lip. Mikuláša a odbočíte vpravo do ul. Milana Piština. Pred križovatkou je značka – Výjazd hasičských vozidiel! Dáte sa druhou ulicou vľavo (po 240 m) – po ul. Kuzmányho. Prejdete vedľa CBA Diskontu a po 270m druhou ulicou vpravo odbočíte na Školskú ul. Po 250 m prídete pred Strednú odbornú školu Stavebnú.

Z diaľnice od Ružomberka (modrá):

Odbočíte vpravo z diaľnice na veľký kruháč. Dáte sa tretou odbočkou vpravo do Lipt. Mikuláša. Na svetelnej križovatké pokračujete rovno. Za mostom ponad rieku Váh odbočíte vpravo smerom na Poprad. Na štvrtej svetelnej križovatké odbočíte vľavo na ul. Kpt. Nálepku (po 1,1 km). Zhruba po 300 m pokračujete odbočením doľava (hlavná). Je tam značka zákazu odbočenia nákladných áut a autobusov. Je to u. Čsl. Brigády. Pôjdete po nej stále rovno, neodbočíte zo smeru. Po cca 500 m sa dostanete na križovátku so Školskou ul. (vlastne prvá možná odbočka vľavo). Odbočíte vľavo a po 130 m ste pred Strednou odbornou školou Stavebnou.

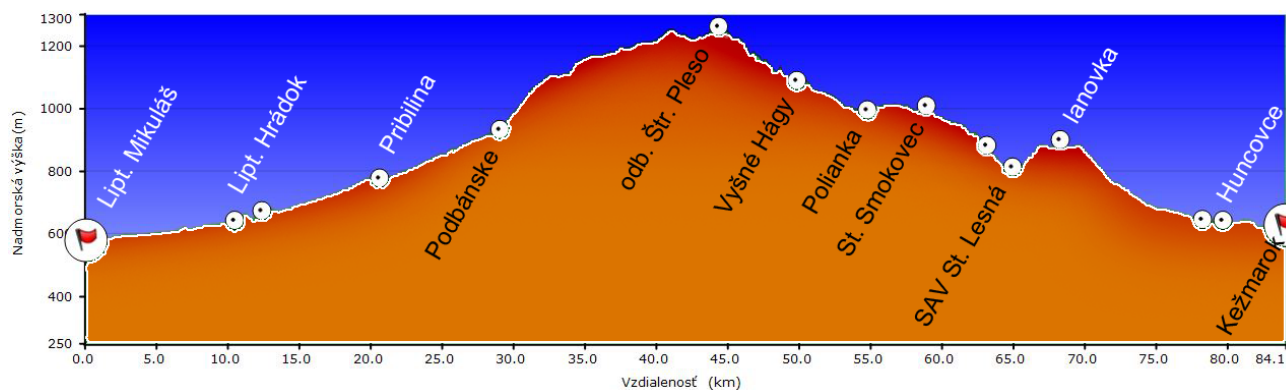
Program: Príchod do školy - po 17:00 hod.

Zahájenie 31. ročníku Ebicyklu o 21:30 hod. v telocvični.

Brífing k 1. etape.

1. etapa, Nedeľa 3. 8. 2014, Liptovský Mikuláš – Kežmarok, 84 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
84,1	627	200	KEŽMAROK, ZŠ Daniela Fishera,	→	Mučeníkov 2	
79,7	642	170	HUNCOVCE	↑	67	
78,3	643	165	VEĽKÁ LOMNICA - smer St. Ľubovňa	←	67	
69,8	880	145	X odboč. na Starú Lesnú	←		
68,3	900	160	Ianovka na Skalnaté Pleso	↑↓		
67,6	871	155	odbočka na lanovku	←		
66,8	880	145	X odboč. na St. Lesnú - smer Tatr. Lomnica	→	537	
65,0	812	150	ASTRONOMICKÝ ÚSTAV SAV	↑↓		
64,5	810		po 1,3 km - smer Academia	←, ↑		
63,2	880	145	X odboč. na Starú Lesnú	→		
58,9	1005	140	STARÝ SMOKOVEC - smer Tatranská Lomnica	←	537	
54,8	995	135	POLIANKA	↑	537	
49,8	1089	130	VYŠNÉ HÁGY	↑	537	
44,4	1260	125	odbočka na ŠTRBSKÉ PLESO - smer Smokovce	↑	537	
29,0	931	120	PODBANSKE	↑	537	
20,6	777	115	PRIBYLINA	↑	537	
12,3	674	110	LIPTOVSKÝ PETER	↑	537	
10,4	643	105	LIPTOVSKÝ HRÁDOK - smer Pribylina	←	537	
0	579	100	SOŠS Lipt. MIKULÁŠ - smer Liptovský Hrádok	←	18	

Astronómia v Lipt. Mikuláši: funguje Astronomický krúžok v Centre Voľného času

Stretnutie s Astronómiou:

Astronomický ústav SAV Stará Lesná.

- prehliadka prístrojov a observatória v Starej Lesnej
- návšteva novopostaveného 1,3 m ďalekohľadu na Skalnatom Plese.

Cena lanovky pre dospelého 18 € (aj spätný), seniori 14 €.

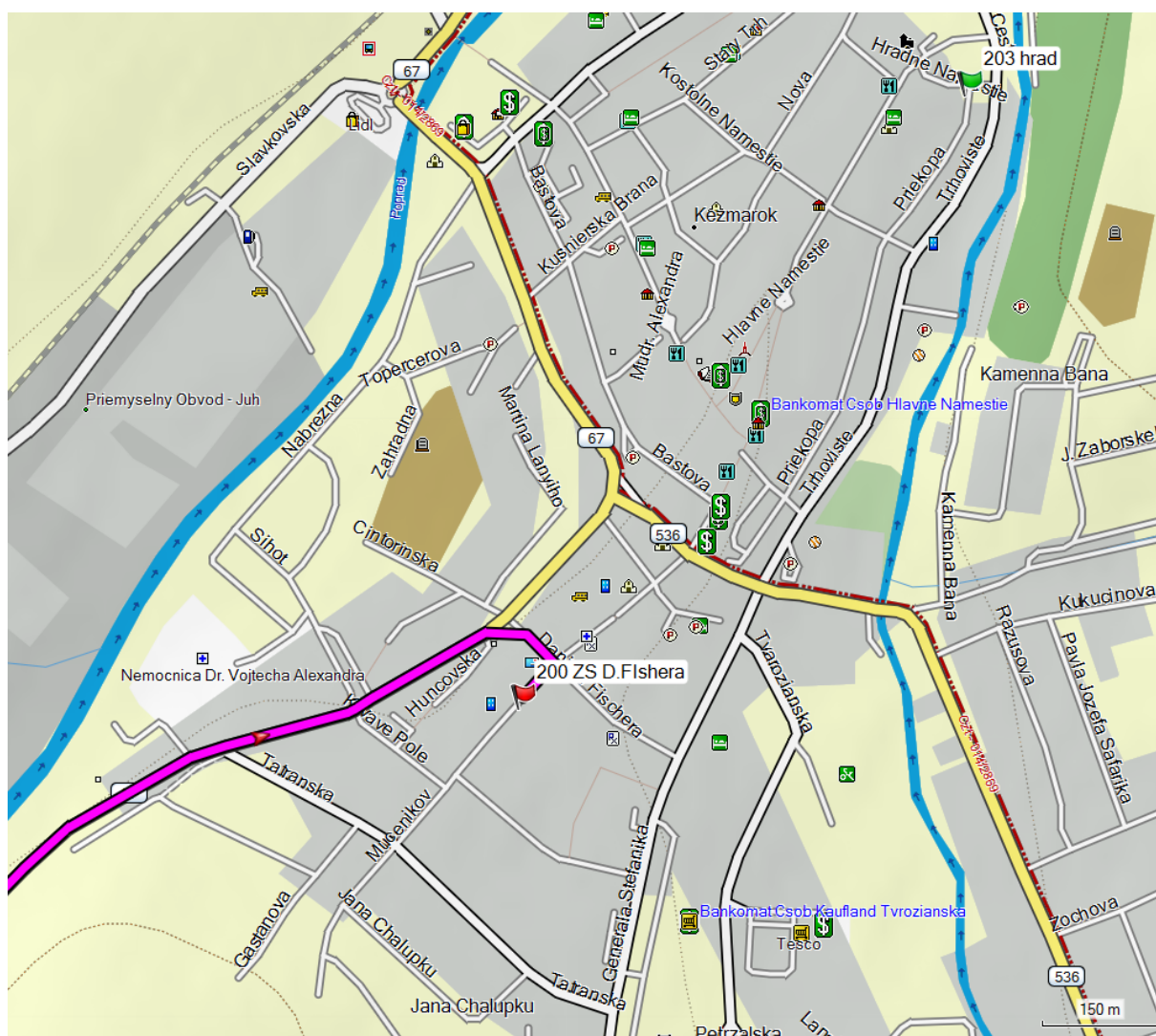
Nocľah:

Základná škola Daniela Fischera, Mučeníkov 2, Kežmarok 060 01

kontakt: školník p. Hurdich 0907 500 055

GPS (200) N49 07 54.8 E20 25 35.5

Sprchy: ÁNO **iba studená**

Dojazd Kežmarok

Po ceste 67 prídete do Kežmarku. Všímajte si pravú stranu vozovky. Začínajú rodinné domy a prvé trojposchodové bytovky. Je to asi 500m od vstupu do Kežmarku. Za nimi - je prvá, asi po 50 m, odbočka vpravo do ulice Daniela Fischera. Asi po 50m odbočte ešte raz vpravo. Po 50m na ľavej strane je Základná škola Daniela Fischera, – kde spíme.

Iné zaujímavosti

Liptovský Mikuláš Prvá písomná zmienka je z r. 1286. Mesto vtedy tvoril len rímskokatolícky kostol a pár domov okolo neho. V prvej polovici 14. storočia mal Liptovský Mikuláš významné obchodné postavenie, od roku 1424 mal výsadu organizovať trhy dvakrát ročne. Od roku 1677, kedy sa mesto stalo aj sídlom okresu, bol sídlom Liptovskej stolice, neskôr župy. V meste zasadali okresné stretnutia a sudy. V roku 1713 tu bol odsúdený a popravený legendárny slovenský zbojník Juraj Jánošík. Mesto bolo dôležitým centrom protestantizmu na severnom Slovensku a rekatolizácia v tomto regióne nebola veľmi úspešná. Preto je aj dnes okolie Liptovského Mikuláša charakteristické početným zastúpením evanjelikov. V meste sa nachádza viacero významných stavieb, z toho najznámejší je Kostol sv. Mikuláša. Postavený bol okolo roku 1280 v gotickom slohu.

Lipt. Mikuláš - Aquapark Tatralandia - najväčší aquapark na Slovensku a jeden z najväčších v strednej Európe. Nachádza sa 2 km na severozápad od centra Liptovského Mikuláša v mestskej časti Ráztoky, na severnom brehu vodnej nádrže Liptovská Mara. Zdrojom termálnej vody je vrt, z ktorého prúdi na povrch voda z hĺbky vyše 2 500 m s teplotou 60,7 °C. Vedľa je aj westernové mestečko, ktoré prevádzkuje Western park Boskovice.

Pribilina – Skanzen (300m vľavo) (GPS 117)- Múzeum liptovskej dediny. Obsahuje zrekonštruované domy a obydlia 18. a 19. storočia, v ktorých žili ľudia a pracovali remeselníci. Zrekonštruované sú nielen exteriéry, ale aj interiéry a vybavenie domov. *Otvorené 09:00 – 18:30, vstupné dospelí 3€, seniori, ŽŤP 1,5€, fotoaparát 1€, kamera 2€.*

Lokalita Vysoké Tatry sú spolu s Kežmarkom, Popradom a Zakopaným prirodzeným centrom turistického ruchu v pohorí Vysoké Tatry. Ich rozloha je 380 km². Nachádza sa celé na území TANAP-u, vo Vysokých a Belianskych Tatrách, v severozápadnej časti Spiša. Vichrica v r. 2004 zmenila ráz hlavne smrekových a jedových porastov. Tohto roku v máji narobila vichrica nové rozsiahle škody a polámala stovky hektárov ďalších porastov.

Planétka: 1989 Tatry je planétka, ktorú objavili Alois Paroubek a Regina Podstanická večer dňa 20. marca 1955 na observatóriu na Skalnatom plese. Je pomenovaná po pohorí Vysoké Tatry.

Pohorie: Vysoké Tatry sú najvyššie pohorie na Slovensku a v Poľsku a sú zároveň jediným horstvom v týchto štátoch s alpským charakterom. Majú rozlohu 341 km² (260 km² na Slovensku a 81 km² v Poľsku). Jadro Tatier vznikalo v prvohorách (Karbón, 210 mil. rokov). Okolité more ustúpilo koncom prvohôr a začala sa prejavovať masívna erózia. V triase však opäť stúplo a začali sa ukladať usadeniny (vápenca a pod.), ktoré vytvorili základ Belianskych Tatier a Červených vrchov. Na konci obdobia kriedy sa Tatry stali súčasťou pevniny. V tomto období boli modelované alpínskymi vrásnením.

Observatórium Stará Lesná: V súčasnosti komplex 2 kupol a jednej špeciálnej budovy zahŕňa: 60cm a 50cm reflektory pre fotometriu hviezd, 50cm horizontálny slnečný ďalekohľad so spektrografom (f=35 m) pre spektrálne pozorovania slnečného povrchu a malý 10cm refraktor pre kresbu slnečných škvŕn. Stelárne ďalekohľady sú vybavené buď fotoelektrickým fotometrom alebo CCD kamerou. Sú používané pravidelne pre UBV fotometriu vybraných premenných hviezd. Horizontálny slnečný ďalekohľad so spektrografom je dnes používaný hlavne pre astronomické praktiká študentov univerzít a na testy astronomických post-fokálnych zariadení a optiky.

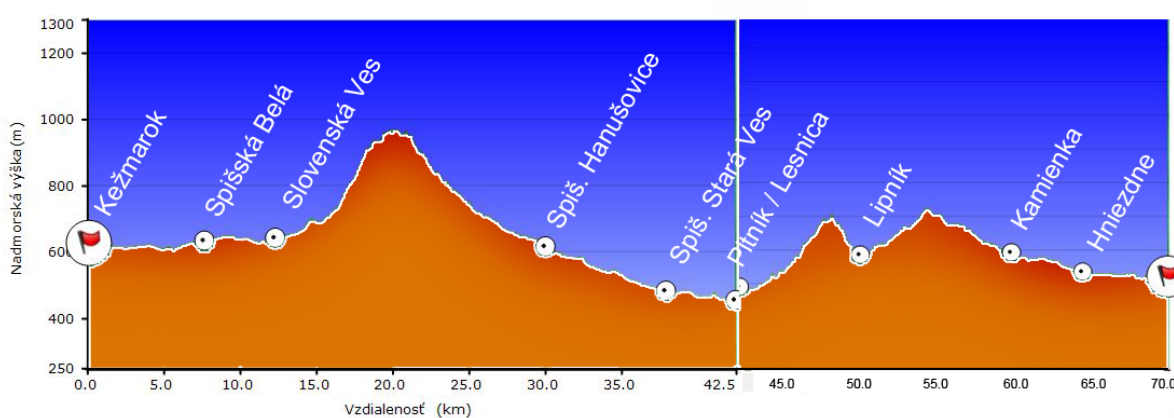
Kontakt: Ján Svoreň 052/7879142; 0908 801691, Drahomír Chochol 052/7879127

Observatórium Skalnaté pleso: je astronomické a meteorologické observatórium umiestnené vo Vysokých Tatrách pri Skalnatom plese. Observatórium bolo založené v roku 1943 Dr. Antonínom Bečvářom, ktorý bol aj jeho prvým riaditeľom. Leží v nadmorskej výške 1 783 m. Je po ňom pomenovaná planétka (2619) Skalnaté Pleso. V súčasnosti sa montuje nový – ďalekohľad s priemerom 1,3m.

Observatórium Lomnický štít je astronomické observatórium, ktoré sa nachádza na vrchole Lomnického štítu vo Vysokých Tatrách vo výške 2 632 metrov nad morom. Budova observatória bola postavená v rokoch 1957 až 1962 ako samostatná budova spojená s visutou lanovkou Tatranská Lomnica–Lomnický štít. Odvtedy slúži na meteorologické merania a pozorovania Slovenského hydrometeorologického ústavu. V roku 1964 sa miesto stalo trvalým pracoviskom astronómov z Astronomického ústavu Slovenskej akadémie vied. Oba ústavy spolupracujú, nakoľko hlavným objektom pozorovaní je Slnko.

2. etapa, Pondelok 4. 8. 2014, Kežmarok – Stará Ľubovňa, 70 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
69,8	522	300	STARÁ ĽUBOVŇA, Stred. Odborná škola	←	Jarmočná 108	
64,3	534	245	HNIEZDNE	←	77 /68	
60,5	592	240	KAMIENKA	↑	543	
50,2	580	235	LIPNÍK - smer St. Ľubovňa	←	543	
42,5	456	230	LESNICA	↑		modrá/červená
42,5	453	225	PENZIÓN PLTNÍK	←	543	
37,9	481	220	SPIŠSKÁ STARÁ VES- smer Červ. Kláštor	→	543	
30,0	615	215	SPIŠSKÉ HANUŠOVICE	↑	542	
12,3	642	210	SLOVENSKÁ VES	↑	542	
8,4	643		SPIŠSKÁ BELÁ - smer Červený Kláštor	→	542	
7,6	634	205	SPIŠSKÁ BELÁ	←	67	
0	627	200	ZŠ D. Fishera - smer Stará Ľubovňa	→	67	

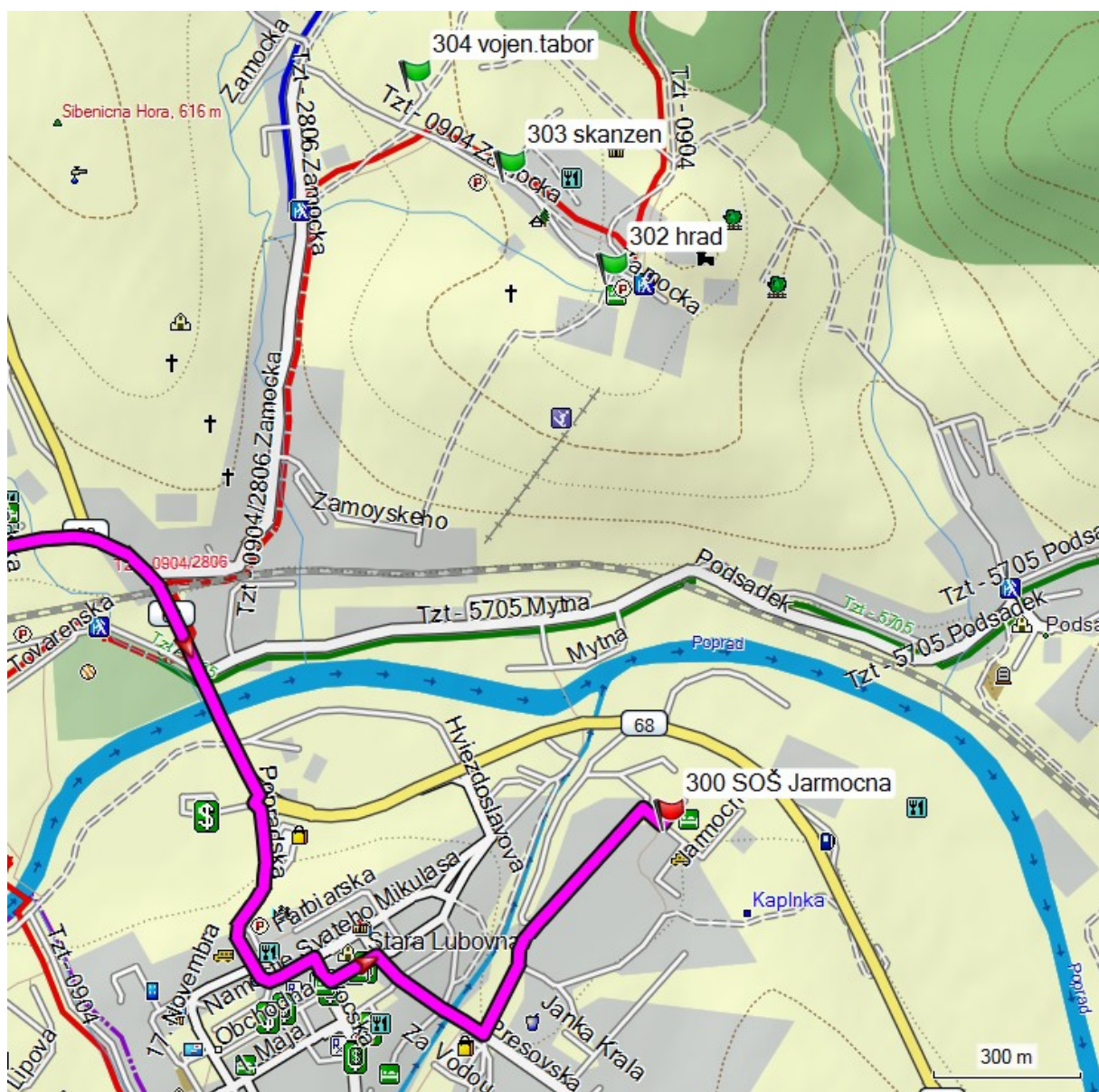
Nocľah:

Stredná Odborná škola, Jarmočná 108, Stará Ľubovňa

kontakt: PaedDr. Buvalič, riaditeľ školy, 0910 938 849

GPS (300) N49 18 17.2 E20 41 55.7

Sprchy: ÁNO – **aj teplá**

Dojazd do Starej Ľubovne

Do St. Ľubovne prídeme zo západnej strany po ceste 77, neskôr po 68. Prejdete mostom ponad rieku Poprad. Na kruhovom objazde pokračujte smerom na Centrum - vlastne akoby ste pokračovali rovno ďalej – do mierneho kopca. Cesta sa krúti v tvare „S“ až k samotnému námestíčku. Hneď na jeho začiatku odbočíte vpravo a potom vľavo – vlastne kopírujete vrchnú ulicu centra okolo kostola (nám. Svätého Mikuláša). Na konci námestia sa dáte vpravo – smer Prešov po ceste 68 – miernym kopcom dolu (ul. Prešovská). Po necelých 200m prídete k menšiemu mostu ponad riečku Jakubianku. Odbočíte vľavo, hneď za oranžovo červenou stavbou – oproti Bille – do ulice Jarmočná. Pôjdete prakticky až na jej koniec – približne 550m. Na pravej strane je školský areál Strednej Odbornej školy.

Iné zaujímavosti

Kežmarok je historickým centrom tradičného regiónu Spiš. Prvá písomná zmienka o Kežmarku pochádza z roku 1251 v darovacej listine kráľa Bela IV. Mesto získalo mestské výsady v roku 1269 a v roku 1380 sa stalo slobodným kráľovským mestom. Súčasťou histórie mesta boli časté boje – v Kežmarskom chotári sa odohralo celkovo trinásť vojen – jedna vyše storočná s blízkou Levočou o právo skladu a druhá takmer 250-ročná, ktorú viedlo mesto s vlastným hradom. Do histórie mesta sa významne zapísali aj protihabsburské povstania Juraja II. Rákociho a kežmarského rodáka Imricha Thökölyho, kedy o Kežmarok zápasili dve silné skupiny miestodržiteľov krajiny.

V meste sa nachádza drevený **evanjelický artikulárny Kostol Najsvätejšej Trojice**, ktorý je od 7. júla 2008 zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Červený kostol - Evanjelický kostol v Kežmarku bol postavený v rokoch 1879-1892 domácim staviteľom Viktorom Lazarym. Kostol navrhol známy viedenský architekt Theofila von Hansena a pôvodne bol určený pre oblasť Orientu.

Kežmarský hrad (GPS 203) je jediným úplne zachovaným hradom na Spiši. Prvá písomná zmienka o ňom je z roku 1463. Staviteľmi a prvými majiteľmi hradu boli bratia Imrich a Štefan Zápoľský. Je pôvodne gotický a vznikol na mieste kláštora sv. Alžbety spomínaného už r. 1251.

otvorené aj v pondelok 09:00 – 16:00, vstupy každú celú hodinu (okrem 12:00) , trvanie prehliadky 80min., dospelí 3€, seniori 2€, foto 1€, video 2€, kontakt: +421 918 742 726, +42152 452 26 19

Belianska jaskyňa (GPS 208, 9km mimo trasy) je najväčšia a jediná sprístupnená vysokohorská kvapľová jaskyňa v Tatranskom národnom parku. Jaskyňa bola známa zlatokopom už roku 1826, o čom svedčia uhlom písané mená a dátumy na jej stenách. Ich objav však ostal utajený. Až v roku 1881 vnikli do jaskyne jej prví známi objavitelia Július Husz a Johan Britz. Sprístupnená bola za veľkých ťažkostí roku 1884. Elektrické osvetlenie jaskyne zaviedli už v roku 1896, t. j. 12 rokov po objavení žiarovky. Je zaujímavé, že okolo roku 1934 sa v jaskyni robili pokusy so zaľadnením spodných častí, čím by vzrástla atraktivita jaskyne. Tieto pokusy boli aj pomerne úspešné, veľmi sa však pritom poškodila kvapľová výzdoba a praskali vápencové steny jaskyne, preto sa neskôr s pokusmi prestalo. *Vstupy 09:00 – 16:00hod, každú celú hodinu, cena pre dospelého 8€, seniori 7€, ŽŤP 4€, foto-video 10€. Prehliadka 70min., teplota 5st.C*

O Hrade Podolinec sa vie pomerne málo. V dokumentoch sa vyskytuje od 15. do 18. storočia, spočiatku ako pevnosť, neskôr ako sídlo hospodárskej správy dedín patriacich do podolínskeho hradného panstva.

Spišská Belá: Petzvalova ul. č. 30. (GPS 207). Múzeum fotografie a optiky Prof. Dr. Ing. Jozef Maximiliána Petzvala (* 6. január 1807, Spišská Belá – † 19. september 1891, Viedeň, Rakúsko). Bol slovenský (podľa niektorých zdrojov nemecký) fyzik, matematik a vynálezca činný najprv v uhorskej, neskôr v rakúskej časti Rakúskej monarchie. Pokladá sa za zakladateľa modernej optiky. Petzvalov vynález objektívov má mimoriadny svetový význam. Objektív, ktorý skonštruoval vďaka presným výpočtom v roku 1840, umožnil 16-násobne vyššiu priepustnosť svetla. To v praxi znamenalo, že samotná expozícia fotografickej platne trvala menej ako minútu (predtým 5 až 30 minút). *V pondelok múzeum zatvorené. Tel: +421 52 459 13 07 , mob.+421 918 965 699, vstupné 1,5€*

Strážky: Jadrom historického osídlenia Strážok bol kaštieľ (15. stor.), kostol sv. Anny a zvonica, ktoré dnes ako celok tvoria národnú kultúrnu pamiatku a patria medzi významné architektonické skvosty Spiša. Objekt je situovaný v anglickom parku z 19. stor.

Červený kláštor: (GPS 227) **Fráter Cyprián** z Červeného Kláštora, vlastným menom **František Ignác Jaschke** (* 28. júl 1724 Polkowice, Sliezsko, † 1775, Červený kláštor) bol kamaldulským mníchom, najznámejším rehoľníkom pôsobiacim v Červenom kláštore. Bol známy ako všeobecne vzdelaný cestovateľ, ľudový liečiteľ, zberateľ, či dokonca konštruktér. Študoval v Brne, aj v Radošine. Rádový sľub zložil v Zobore pri Nitre 21. októbra 1752. Okrem písania vedeckej literatúry zbieral aj ľudovú slovesnosť. V Červenom kláštore ho kvôli jeho liečiteľským schopnostiam vyhľadávali ľudia zo širokého okolia. Známeho mnícha nezaujímal len bylinky. Zaujímal ho príroda ako celok, a to predovšetkým vesmír. Hľadal preto Tvardovského knihu, v ktorej sa malo údajne písať o tom, ako môže človek lietať. Zrejme tu sa zrodila legenda o tom, že mních Cyprián si zhotovil krídla, pomocou ktorých v okolí Červeného Kláštora lietal. Povrávalo sa, že jeho štartovacím miestom boli známe Tri Koruny. Údajným mníchovým lietaním sa už vyše 200 rokov zaoberajú spisovatelia, historici aj technici. Najviac ho preslávil herbár. Na 97 stranách obsahuje 283 vylisovaných rastlín. Je k ním pripojený aj opis v štyroch jazykoch – gréčtine, latinčine, poľštine a nemčine.

Otvorené od 08:00 – 19:00h, každú celú hodinu, dĺžka prehliadky 45min., dospelí 3€, seniori 2€, ŽŤP 1€, foto-video 2€, voľný vstup pre kňazov a novinárov. Nad 10 ľudí sa dá dohodnúť individuálny vstup. mob. +421 911 325 250, tel. +421 52 482 2057

Pltníctvo: Prepravu tovaru a osôb po Dunajci datujú poľské pramene už od 13. Storočia. Našou najstaršou správou je latinský záznam z roku 1708. Živou spomienkou na prepravu dreva a tovaru po Dunajci a Wisle k Baltskému moru je pltnícky klobúk, na ktorom pribudla pltníkovi za každú plavbu jedna morská mušľa.

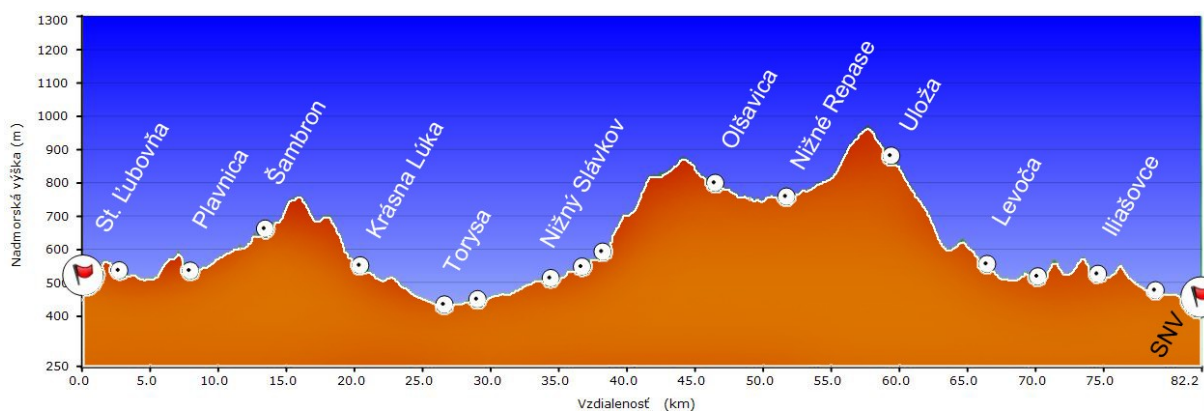
Penzión Pltník: (GPS 225), dohodnutý spoločný obed 13:00 – 14:00h, 14:00 – 14:30 nakladanie bicyklov na prevoz do Lesnice, 14:30 – 16:00 plavba plťami. Za obed dohodnutá cena 5,4 €/os. V cene je polievka s klobásou a Salašnícky tanier – bryndzové halušky, pirohy so slaninou + goralský piroh.

Kúpele Vyšné Ružbachy (GPS 247, 10km mimo trasu)

Prírodné travertínové jazierko - kráter s termálnou vodou je najväčším svojho druhu na Slovensku. Má priemer 20 m a je hlboké 3 m. Svojou jedinečnosťou budí záujem všetkých návštevníkov a okoloidúcich. Je situované na vrchu travertínovej kopy a od roku 1967 je chráneným prírodným výtvorom.

3. etapa, Utorok 5. 8. 2014, Stará Ľubovňa – Spišská Nová Ves, 83 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
82,2	456	400	SPIŠSKÁ NOVÁ VES - ZŠ		Komenského 2	
79,5	463		ul. Duklianska – svetelné semaforey	→	ul. Starosaská	
78,9	478	380	SMIŽANY - smer Sp. Nová Ves	←	536	
74,6	525	375	ILIAŠOVCE	↑		
70,2	515	370	X cesta - smer Smižany	←		
66,5	554	365	LEVOČA	↑	E50 (18)	
59,4	884	360	ULOŽA	↑		
51,7	754	355	NIŽNÉ REPASE	↑		
46,5	793	350	OLŠAVICA	↑		
38,2	582	345	X cesta - smer Levoča	→		
36,7	544	340	X cesta - smer Spiš. Podhradie	↑		
34,4	511	335	NIŽNÝ SLÁVKOV	↑		
29,0	448	330	BREZOVICA - smer Spiš. Podhradie	←		
26,6	432	325	TORYSA (bez smerovej tabule)	→		
20,4	550	320	KRÁSNA LÚKA	↑		
13,4	658	315	ŠAMBRON	↑		
7,9	531	310	PLAVNICA – Smer Torysa	→		
2,7	539	305	cesta – smer Prešov/Bardejov	↑	68	
0	522	300	ST. ĽUBOVŇA , Stredná Odborná škola	←	Prešovská ul.	

Stretnutie s Astronómiou (Spišská Nová Ves):

Slovenský zväz astronómov, Ďalekohľady Schmidt – Cassegrain 2352/2350mm + PTS Coronado

kontakt František Sejút: +421 949 117 400

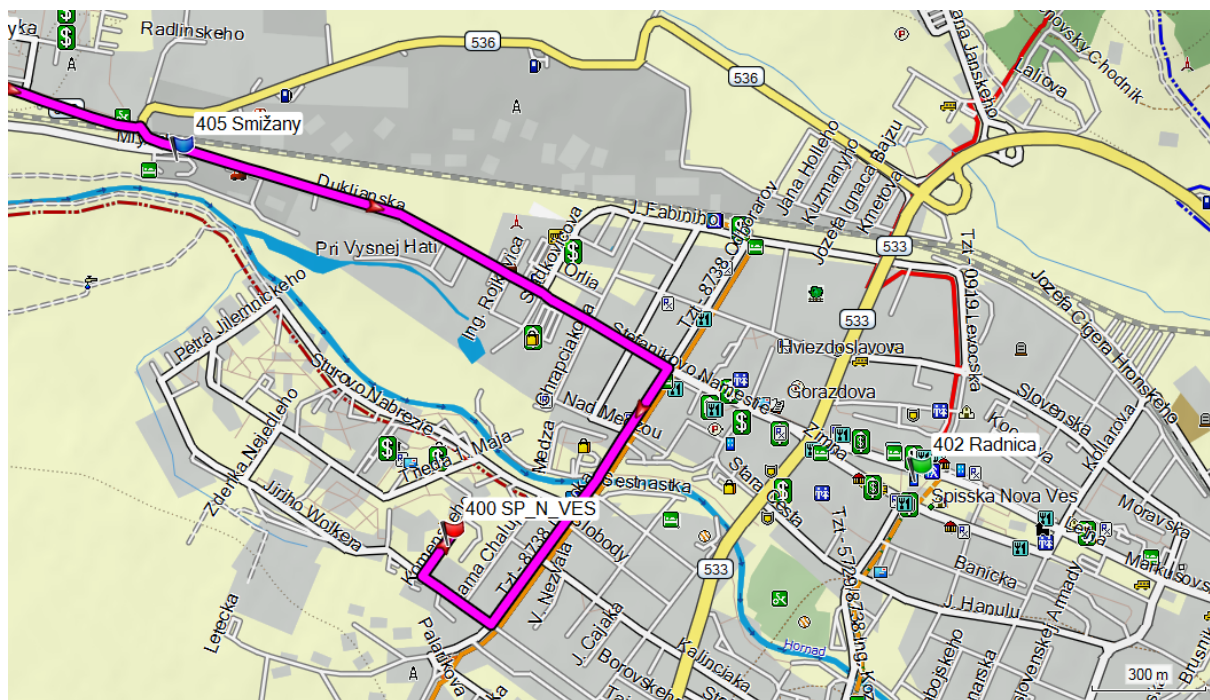
Nocľah:

Základná škola, Komenského 2, Spišská Nová Ves

kontakt: František Sejút: 0949 117 400

GPS (400) N48 56 34.5 E20 33 03.3

Sprchy: ÁNO – aj teplá

Dojazd do Spišskej Novej Vsi

Do Spišskej Novej Vsi prídete smerom od Smižian po ceste 536. Prejdete cez železničné priecestie a pokračujete stále rovno (ul. Duklianska) asi 1,5km do stredu mesta. Míňate po pravej strane Kaufland. Až na druhej svetelnej križovatke (pred vyššou budovou hotela Metropol) odbočíte vpravo do ul. Starosaská. Pokračujete po nej asi 800m. Míňate Lídl, aj most ponad rieku Hornád. Za mostom stále rovno ulicou Letecká. Prechádzate cez časť, zastavanú menšími rodinnými domami. Ku koncu, ulica mierne zatáča vpravo, je viditeľný už koniec zastavanej časti. Tu je odbočka vpravo, smerom k sídlisku – ul. Jiřího Wolkera. Po nej pôjdete asi 200m k druhej odbočke vpravo – to už začalo sídlisko Mier I. Po odbočení vpravo asi po 150 m prídete na ľavej strane k Základnej škole, na Komenského ul.

Iné zaujímavosti

Stará Ľubovňa Najstaršia písomná zmienka o meste je z roku 1292. Po postavení hradu Ľubovňa sa obec zmenila na podhradie a tým sa zväčšil jej význam. Pre rozvoj mesta bol významný rok 1364, kedy kráľ Ľudovít I. povýšil Starú Ľubovňu na kráľovské mesto a dal mestu široké výsady pri vydržiavaní výročných trhov. Ďalší vývoj podstatne ovplyvnilo zálohovanie územia poľskému kráľovi v rokoch 1412 až 1772. Mesto sa stalo známym hospodárskym a kultúrnym centrom. Po skončení zálohu mesto stratilo výnimočné postavenie, opustili ho úradníci a šľachta. Stará Ľubovňa sa stala centrom len širšieho okolia.

Ľubovniansky hrad (GPS 302, Zámocká 22) Čiastočne zachovaný a zrekonštruovaný hrad na vápencovom kopci, nad cestou a ľavým brehom rieky Poprad. Podľa niektorých prameňov ho vybudoval pravdepodobne okolo roku 1280 poľský knieža Boleslav, ktorý bol manželom Kunigundy, dcéry uhorského kráľa Belu IV. Vznikol ako hraničný strážny hrad, chrániaci obchodné cesty do Poľska. V tomto čase vznikla kruhová veža a gotický palác. Začiatkom 14. storočia hrad rozšírili o ďalší, východne situovaný palác a ďalšie budovanie hradu urýchlili štátoprávne zmeny po roku 1299 ako aj vnútropolitické boje oligarchov proti centrálnej kráľovskej moci. V roku 1432 a 1451 ho poškodili počas husitských vojen, v roku 1553 ho takmer zničil veľký požiar. Jeho obnovu začali v roku, do roku 1557 ho obohatili o renesančné prvky. Hrad nákladne renovovali a rozšírili, pričom veľkú pozornosť venovali protitureckému renesančnému pevnostnému zariadeniu. Život prinášal vzostupy a pády, poškodenia, vypálenia ako aj obnovy hradu novými majiteľmi. Tá je naozaj veľmi pestrá. Až v roku 1971 sa začal na hrade archeologický a architektonický výskum, ktorý nakrátko ustal po roku 1989. V súčasnosti sa hrad znova opravuje. *Otvorené od 08:00 - 19:00h, vstupné – dospelí 5€, seniori 3,5€, foto-video 0€. Čas trvania prehliadky 75 min. Vstupy každú polhodinu, začína sa 08:15, 08:45....- spoločné vstupné pre hrad a skanzen – dospelí 6€, seniori 4,5€, foto-video 0€, kontakt: +421 52 4322030, +421 52 4323982*

Ľubovniansky skanzen (GPS 303) - ako múzeum ľudovej architektúry pod hradom približuje návštevníkom život na dedine v minulosti. Patrí k najmladším na Slovensku, verejnosti bol sprístupnený v roku 1985 a v súčasnosti ho tvorí 25 objektov. Dominantou expozície je zrubový gréckokatolícky kostolík východného obradu z Matysovej z roku 1833, zasvätený sv. Michalovi archanjelovi. Neoddeliteľnú súčasť interiéru tvorí barokovo-klasicistický ikonostas. Z ďalších objektov sú v expozícii najpočetnejšie zastúpené zrubové obytné domy, zrubová kováčka vyhňa, mlyn s valcovou stolicou. *Otvorené od 08:00 - 19:00h, vstupné dospelí 2€, seniori 1,5€, foto-video 0€, - spoločné vstupné pre hrad a skanzen – dospelí 6€, seniori 4,5€, foto-video 0€, kontakt: +421 52 4322030, +421 52 4323982*

Stredoveký vojenský tábor (GPS 304, Zámocká 125) - pod hradom - obraz vojenského života v 16. Storočí ako aj podmienok, v akých žili. Ubytovanie v historických stanoch, streľba z luku, kuše, jazda na koni, sokoliari, stredoveké jedlá a iné. Súčasťou tábora je kapitánsky domček – stredoveká krčma. Stredoveký vojenský tábor sa nachádza pod Ľubovnianskym hradom na Zámockej ulici. *otvorené od 11:00 – 18:00h, vstupné jednotné 1,5€, kontakt: +421 52 43 217 13*

Marián Hossa (* 12. január 1979, Stará Ľubovňa) je slovenský reprezentant v ľadovom hokeji. V súčasnosti pôsobí v NHL v klube Chicago Blackhawks

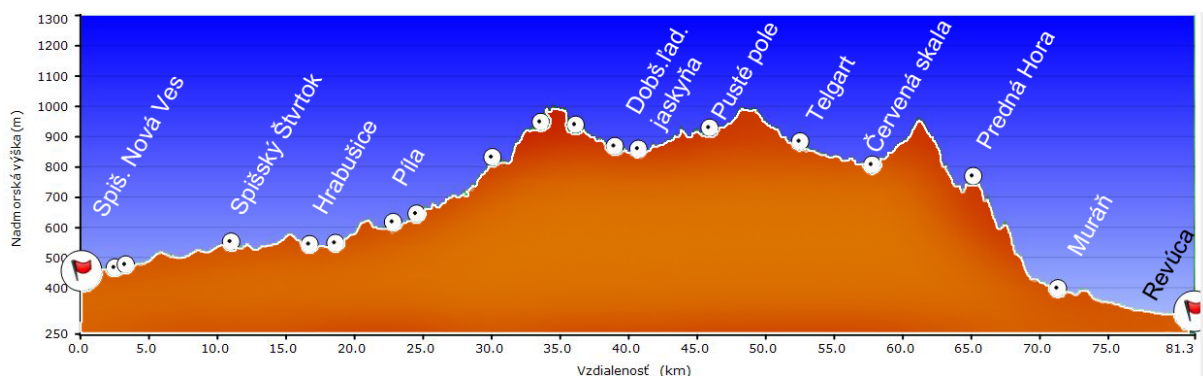
Levoča vznikla z dvoch pôvodných slovanských osád, ktoré pravdepodobne spustošili Tatári v roku 1241. Najstarším písomným dokladom, v ktorom sa prvýkrát vyskytuje pomenovanie Levoče ako „Leucha“, je listina Belu IV. z roku 1249. V roku 1271 sa Levoča stala hlavným mestom Spoločenstva spišských Sasov. V roku 1317 sa už spomína výslovne ako kráľovské mesto. Priaznivý vývoj mesta vyvrcholil na prelome 15. a 16. storočia a umožnil vznik takých umeleckých skvostov, akým je dielo *Majstra Pavla z Levoče* v Chráme sv. Jakuba. Sľubný vývoj mesta prerušil v 16. storočí rozsiahly požiar a v 17. storočí protihabsburgovské povstania. Napriek tomu Levoča v tomto období zostala centrom Spiša a v 19. storočí sa stáva strediskom slovenského národného hnutia. Bolo tu založené známe *Levočské lýceum*, na ktoré prišli v r. 1844, po zosadení Ľudovíta Štúra z katedry, jeho žiaci z Bratislavy na čele s Jankom Franciscim. Z významných slovenských básnikov a národných dejateľov, ktorí v Levoči študovali alebo pôsobili, treba spomenúť Jána Bottu, Janka Kráľa, Ľudovíta Kubániho, Pavla Dobšinského, dr. Vavra Šrobára, aj Alberta Škarvana.

Chrám svätého Jakuba (GPS 362) v Levoči je najväčšou sakrálnou stavbou na Spiši a druhou najväčšou na Slovensku. Svojím cenným interiérovým vybavením (kolekcia gotických krídlových oltárov, vzácny mobiliár, viacero jedinečných umeleckých diel) sa radí medzi najcennejšie historické pamiatky u nás. *Otvorené: 9.00 – 17.00, vstup každých 30 minút, cena dospelí 2€, kontakt: +421 907 521 673, +421 534 512 347*

Majster Pavol z Levoče (* asi 1465/1470-1480 - † 1537-1542) bol neskorogotický rezbár, sochár, tvorca najvyššieho dreveného oltára na svete, ktorý sa nachádza v levočskom Chráme sv. Jakuba. Po roku 1500 sa usadil v Levoči, kde mal rezbársku a zrejme aj maliarsku dielňu. Svojou dielňou dovŕšil vyše dvestoročnú rezbársku tradíciu Spiša a Slovenska. Pracoval pre Levoču a oblasť Spiša. Jeho diela sa nachádzajú v Šariši, na Gemeri a Liptove.

4. etapa, Streda 6. 8. 2014, Spišská Nová Ves – Revúca, 86 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
85,4	322	500	REVÚCA, Gymnázium	←	Clementisova	
85,0	316	495	REVÚCA - smer Rožňava – pri Bille	←	M.R.Štefánika	
75,4	393	480	MURÁŇ – smer Revúca	←	532	
69,2	761	475	sedlo PREDNÁ HORA	←	531	
67,2	808	480	PREDNÁ HORA - hvezdáreň	↑↓		
65,2	761	475	sedlo PREDNÁ HORA	←		
57,8	796	470	ČERVENÁ SKALA	←	531	
52,5	883	465	TELGART	↑	66	
45,9	914	460	PUSTÉ POLE – smer Brezno	←	66	
40,7	845	455	DOBŠINSKÁ ĽADOVÁ JASKYŇA	↑	67	
39,0	884	450	Hnilec	→	67	
36,1	931	445	cesta	↑		modrá
33,6	947	440	Kopanec	↑		modrá
30,0	813	430	Slovenský Raj	↑		modrá
24,5	630	430	chata Piecky	↑		modrá
22,8	602	425	PÍLA	↑		modrá
18,6	549	420	PODLESOK – smer Píla	↑		modrá
16,7	543	415	HRABUŠICE– smer Stratená	←		červená
10,9	557	410	SPIŠSKÝ ŠTVRTOK – smer Stratená	←		
2,4	471	405	SMIŽANY - smer Poprad	↑	536	
0	456	400	ZŠ, Spišská Nová Ves	→	Komenského 2	

Stretnutie s Astronómiou: Hvezdáreň Predná Hora

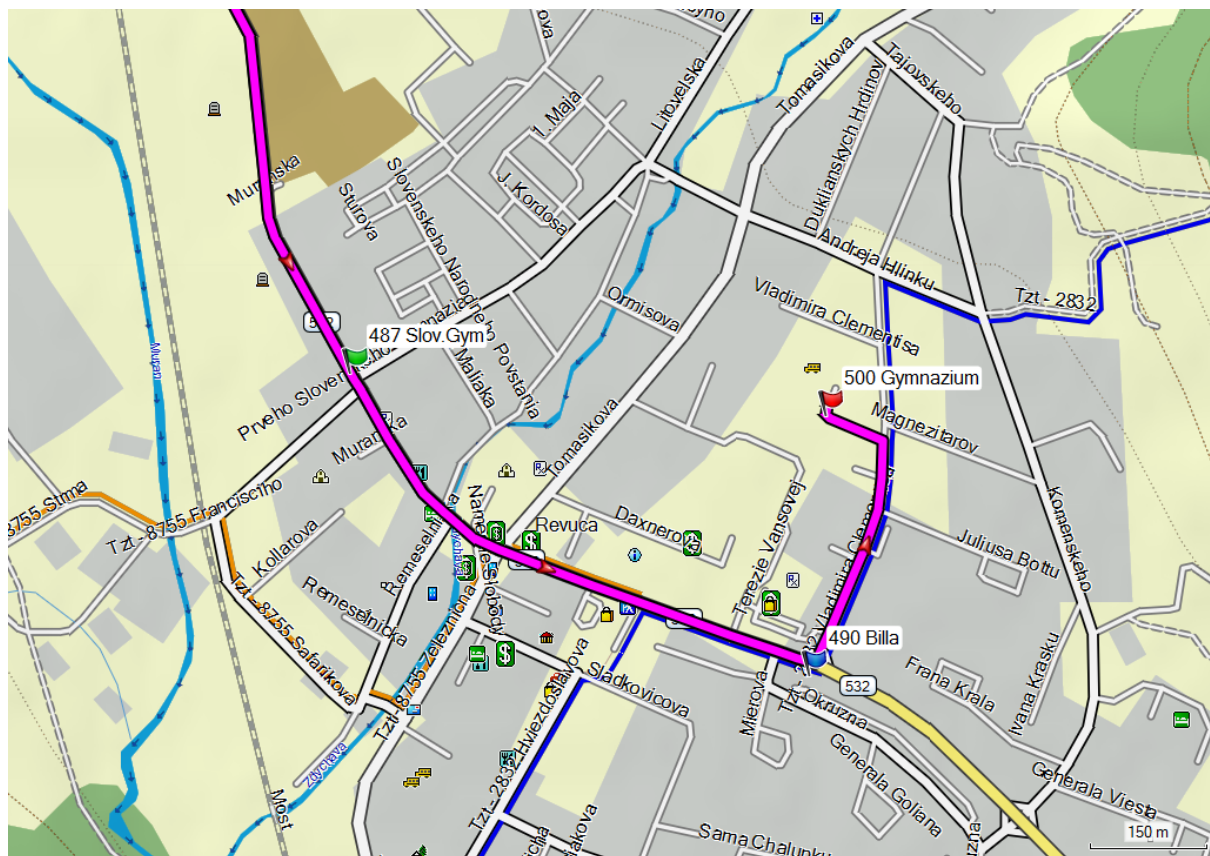
Nocľah:

Gymnázium Martina Kukučina, Clementisova 1166, Revúca

kontakt: Eva Vojtková - 0905 390 750, Ján Fatľa - 0905 849 058, riaditeľ Mgr. Igor Baran - 0911 161 131

GPS (400) N48 41 06.3 E20 07 10.2

Sprchy: ÁNO – aj teplá

Dojazd do Revúcej

Do Revúcej prídete po ceste 532. Pôjdete po nej stále - cez celé mesto. Míňate staršie, historické rodinné domy. Pred začínajúcimi, na ľavej strane oranžovými modernjšími obchodmi, je posledná budova s drevenou šindľovinou – je to **prvé slovenské Gymnázium** (GPS 487). Prechádzate cez nenápadný mostík ponad miestny potok – po pravej strane sa vám otvorí priestor – akoby menšie námestíčko. Pokračujete stále po hlavnej, blížite sa k sídlisku. Po pravej strane je autobusové nádražie a za ním Lídl (ul. M.R.Štefánika). Pokračujete stále po hlavnej ešte asi 250m. Pre vás je dôležitý orientačný bod - supermarket Billa na ľavej strane. Za Billou odbočíte vľavo k bytovkám – ul. Vladimíra Clementisa. Asi po 300 prejdete vľavo medzi bytovkami ku Gymnáziumu Martina Kukučina.

Iné zaujímavosti

Spišská Nová Ves Mesto je označované za vstupnú bránu do **Národného parku Slovenský raj**.

Archeologické nálezy potvrdzujú, že územie stredného Spiša, bolo už v dobe veľkomoravskej ríše osídlené slovanským obyvateľstvom. Tatársky vpád, ktorý sa týmto krajom v polovici 13. storočia prehnať, ponechal nažive málo ľudí. Preto sem panovník pozýval hostí – kolonistov (najmä Nemcov), ktorých obdarúval mimoriadnymi výsadami a slobodami. Jedným z najrozšírenejších odvetví výroby, alebo takmer priemyslu stredoveku, bolo aj v Spišskej Novej Vsi - baníctvo. V chotári mesta vznikalo niekoľko desiatok baní. Pri baniach boli postavené pece na tavenie rudy i hámre na spracovanie kovov. So Spišskou Novou Vsou je veľmi úzko späté meno zvonolejára **Konráda Gaala**, ktorý tu založil najvýznamnejšiu gotickú zvonolejáreň na Slovensku. Prvá písomná správa o ňom pochádza z roku 1357 a jeho nasledovníci udržali kovolejáreň v činnosti do druhého desaťročia 16. storočia.

Spišský Štvrtok - Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1263. Poloha obce spôsobila, že jej okolie bolo osídlené už od praveku. Najväčší význam má objav pravekého organizovaného mestečka v polohe Myšia hôrka, ktoré bolo opevnené najstarším murivom v strednej Európe a život v ňom pulzoval pred 3500 rokmi.

Národný park Slovenský Raj má rozlohu približne 300 km². Nachádza sa tu 11 národných prírodných rezervácií a 8 prírodných pamiatok. Park ponúka okolo 300 km turistických chodníkov, často vybavených rebríkmi, reťazami a mostami. Nachádza sa tu okolo 350 jaskýň, z ktorých *Dobšinská ľadová jaskyňa*, ktorá je od roku 2000 lokalitou svetového dedičstva UNESCO a je verejnosti prístupná. Prvé chránené územie v Slovenskom Raji bolo vyhlásené v r. 1890. Prvou chránenou rastlinou bol v r. 1936 Plesnivec alpský. Názov Slovenský Raj sa prvýkrát objavil v r. 1921 v časopise *Krásy Slovenska* a nahradil veľa dovtedy používaných názvov pre túto oblasť. V r. 1964 to bola prvá vyhlásená chránená krajinná oblasť na Slovensku. Na Národný park bol povýšený v r. 1988.

Jaskynný systém Stratenej jaskyne: zahŕňa navzájom rozsiahly, desiatky kilometrov ešte stále nepreskúmaný a zložitý labyrint prepojených systémov samostatných jaskýň - Stratená jaskyňa, Vojenská jaskyňa, Sintrová jaskyňa, Psie diery, Zelená jaskyňa, Jaskyňa Duča a Dobšinská ľadová jaskyňa.

Dobšinská ľadová jaskyňa (GPS 455) - vznikla preborením skalných podláh medzi chodbami systému Stratenej jaskyne. Zaľadnenie vzniklo počas doby ľadovej v stredných štvrtohorách. Vysokou polohou vchodu a vrecovitým charakterom vzniká osobitná cirkulácia vzduchu: V zimnom období vniká studený vzduch z povrchu do podzemia a ako ťažší vytláča ľahší teplejší vzduch a zároveň ochladzuje steny jaskyne. V zimnom období klesá teplota až na -5 °C. Oteplenie nastáva iba v letnom období, keď priestormi a vchodom do jaskyne prúdi teplejší vzduch. Vchod do jaskyne bol známy oddávna ako „Studená diera“. Do spodných častí jaskyne prvýkrát prenikol kráľovský banský radca Eugen Ruffínyi za pomoci svojich priateľov G. Langa a A. Megu 15. júna 1870. Verejnosti bola jaskyňa sprístupnená už rok po jej objavení a v roku 1887 bola ako prvá jaskyňa v Európe elektricky osvetlená. Podzemné priestory vznikli mechanickou a chemickou činnosťou vôd Hnilca v svetlosivých vápencoch stredného triasu (wettersteinské vápence), ktoré ležia, tak ako v celom Slovenskom raji, na nepriepustných spodnotriasových bridliciach. *Otvorené: 09:00 – 16:00, vstupy každú celú hodinu. Cena: dospelí 7 €, invalidi 3,5€, seniori, študenti 6€, foto-video 10€. Trvanie 30min. Teplota -2°C, kontakt: +421 587 881 470*

prameň Hrona (GPS 462), druhej najdlhšej slovenskej rieky (298 km) sa nachádza vedľa cesty 66, na úpätí Kráľovej hole, medzi Pustým Poľom a Telgartom. U prameňa je umiestnená tabuľa s informáciami o rieke a jej toku. Okolie tvorí nedotknutá príroda podhorských lesov, luk a pastvín.

Chmarošský viadukt (GPS 463) pri Telgarte je jednou z najznámejších a zaiste i najkrajších technických pamiatok na Slovensku. 113,6 m dlhý a 18 m vysoký železničný most sa nachádza na trati 173 Červená Skala - Margecany priamo pod Kráľovou hoľou. Je historicky prvou členenou oblúkovou konštrukciou zo železobetónu v Československu. Oblúk má polomer 300 metrov. Kamenný klenbový most pozostáva z deviatich otvorov so šírkou 10 metrov. Je na okraji špirálovej slučky tunela v Telgarte, ktorý v dĺžke 2,3 km prekonáva výškový rozdiel 31m.

meandre Hrona (GPS 467) predstavujú jedinečnú sústavu meandrov horného toku rieky Hron s podmáčanými lúkami s výskytom vzácných a chránených druhov rastlín. Výmera 103,82 ha. Podložie tvoria paleogénne a neogénne usadeniny vnútorných kotlín, ako aj kvartér. Okrajové podsvahové časti so zlými odtokovými pomermi sú zamokrené, miestami tvorené slatinnými a rašelinnými sedimentmi.

Heľpa (GPS 472, 15km mimo trasu)

Nápev hymny Ebicyklu vznikol na motívy ľudovej piesne „To tá Heľpa“ Koncom júna, od r. 1966 sa tu konajú v Amfiteátri Horehronské dni spevu a tanca. Okrem toho sa v júni koná aj detský folklórny festival Kolovrátko a koncom augusta Prehliadka vojenských folklórnych súborov. Minulosť v Heľpe je spojená aj so silným odporom proti fašizmu počas SNP v druhej svetovej vojne.

Predná hora Ferdinand Maximilian Carol Leopold Maria princ Sachsen-Coburg a Gotha je výnimočný zjav v slovenských dejinách. Od roku 1908 bulharský cár si zamiloval kraj v okolí Muránskej planiny a často ho navštevoval. Narodil sa vo Viedni v roku 1861. Všestranne vzdelaný člen šľachtického rodu, okrem iného ovládal 18 jazykov, a na svojom muránskom panstve, na Prednej Hore, si postavil poľovnícky zámok. Neskôr začal stavať kaštieľ, v ktorom je dnes umiestnený liečebný ústav (GPS 478). Často pobýval na Slovensku. Okrem Prednej Hory tiež v Pohoreleji, v kaštieli vo Svätom Antone, na Čabradi a inde. Zaoberal sa botanikou, ornitológiou a entomológiou. Pri návšteve prírodovedného múzea v Sofii môžete nájsť vystavenú jeho bohatú zbierku motýľov zo Slovenska. Zomrel v roku 1948 v nemeckom Coburgu.

Predná hora - Hvezdáreň – hviezdna izba (GPS 480) V rekreačnom areáli sa nachádza budova s kopulou postavená v r. 1979. Majiteľom zariadenia bol štátny podnik. V ponuke je tzv. „hviezdna izba“ pre dvoch, pričom je možné si v kopule urobiť pohodlie v kresle a menším ďalekohľadom pozorovať oblohu. Vstup do kopuly je po schodoch priamo z prenajatej izby.

Muránska planina Geologicky patrí planina ku krasovým oblastiam s výskytom vápenca a dolomitu . Žije tu viacero endemitických druhov fauny aj flóry. Od roku 1997 podlieha planina najvyššiemu stupňu ochrany prírody ako Národný park Muránska planina. Najvyšším vrchom planiny je Kľak s výškou 1 408,7 m n. m. Vďaka výskytu železnej rudy tu bolo postavených niekoľko vysokých pecí, kde sa ruda spracovávala. Dopravu v tom čase zabezpečovali predovšetkým furmani s konskými záprahmi. Pre zväčšenie objemu prepravy nielen rudy, ale aj dreva a vápenca, postavilo sa tu niekoľko železníc, vrátane slovenského unikátu, dodnes zachovanej ozubnicovej železnice (zubačka).

Železničná trať Plešivec – Muráň: jednokoľajná železničná trať. Trať bola budovaná z Plešivca na západ k rieke Muráň a pokračovala popri nej cez Jelšavu a Revúcu do Muráňa. Na výstavbu trate prispeli i obce a prvý vlak po nej prešiel 22. novembra 1893. K zastaveniu osobnej dopravy na trati došlo 1. mája 2011. Oficiálne posledný osobný vlak prešiel 30. apríla 2011, čo bola posledná lokálna trať na Gemeri, kde ešte premávali osobné vlaky. Budeme ju križovať niekoľko krát od Muráňa do Revúcej.

Typickým jedlom južného podhoria planiny sú **Gemerské guľky** (Revúcke guľky). Jedlo sa pripravuje zo zemiakov a zomletého údeného mäsa. Podáva sa poliate rozškvaranou pokrájanou slaninou. Ako príloha sa odporúča kyslá kapusta alebo kyslé uhorky. Na Gemeri sa pri slávnostnom stolovaní slepačia polievka podáva tradične s gágoríkmi. **Gágoríky** je druh cestoviny pripravované ručne a zatočené do špirály. Dnes dostanete gágoríky kúpiť aj obchodoch.

5. Etapa, Štvrtok 7. 8. 2014, Revúca – Zvolenská Slatina, 113 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
113	341	600	VLADIMÍR BAHÝL	↑	Sebechov 82	
112	339	595	ZÁKLADNÁ ŠKOLA (250m od križovatky)	←	T. Vansovej 3	
112	334	590	ZVOLENSKÁ SLATINA – smer Zolná	→	591	
109	344	585	VIGLAŠ	↑	50/E571	
100	372	580	DETVA	↑	50/E571	
95,8	402	575	KRIVÁŇ – smer Zvolen	→	50 / E571	
88,2	467	570	HRIŇOVÁ – smer Kriváň	↑	526	červená
82,4	798	565	DETVIANSKA HUTA	↑	526	červená
78,5	831	560	LÁTKY	↑	526	červená
68,8	749	555	KOKAVA- LÍNIA	↑	526	červená
58,1	327	550	KOKAVA– smer Utekáč, potom vľavo	→, ←	526	červená
49,7	344	545	KLENOVEC	↑	526	červená
43,6	300	540	HNUŠŤA– smer Kokava n/Rim	↑	526	červená
30,7	363	535	X Bus zastávka	↑	526	
24,0	294	530	RATKOVÁ– smer Hnúšťa	→	526	
22,5	305	525	PLOSKÉ– smer Hnúšťa	←	526	
19,6	318	520	X 526 – smer Ratková (Vysoká pec)	→	526	po 100m vľavo
14,2	528	515	TURČOVSKÝ ŽELEZNÍK – smer Sirk	←		
10,1	342	510	TURČOK	↑		
5,6	278	505	Slovmag – smer Sirk	→		
0	322	500	REVÚCA, Gymnázium	←	532	

Stretnutie s Astronómiou: Hvezdáreň Julinka, u p. Bahýla, ul. Sebechov č.82

GPS (600) N48 33 42.1 E19 15 30.9

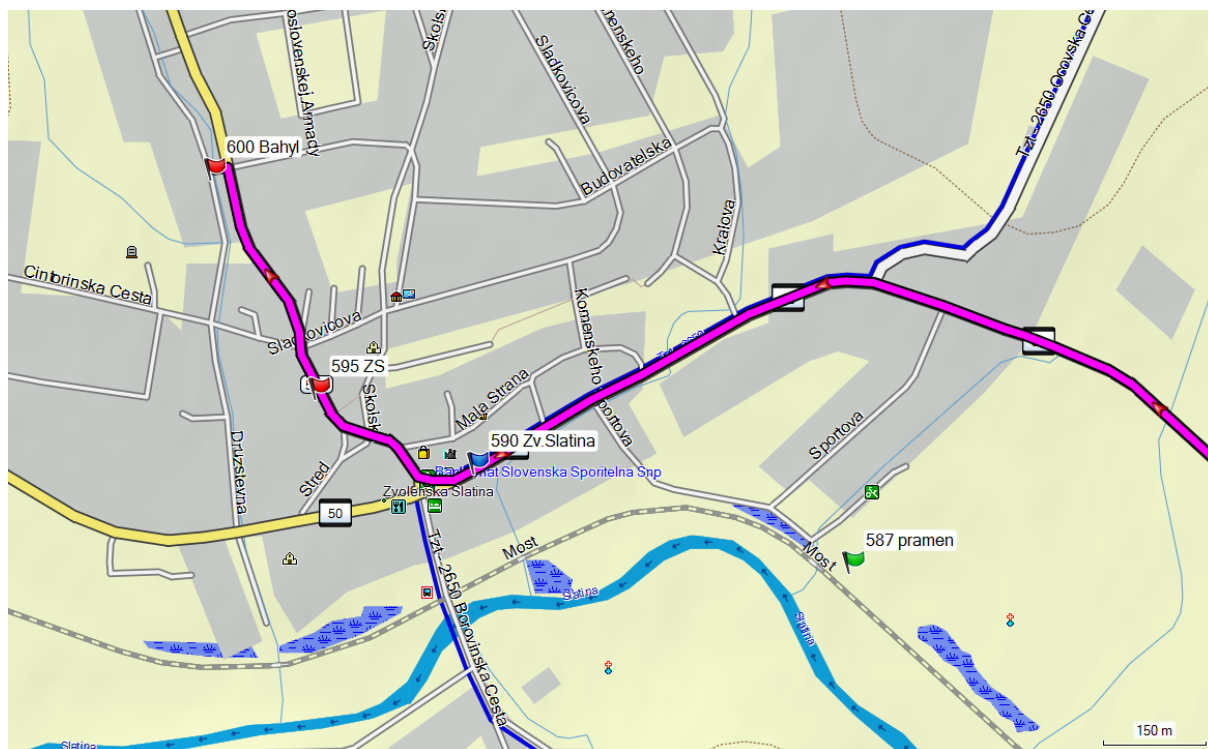
Nocľah:

Základná škola Terézie Vansovej 3, Zvolenská Slatina

kontakt: doc. RNDr. Vladimír Bahýl, CSc.; 0902 685 887; 045 539 46 68

GPS (595) N48 33 42.1 E19 15 30.9

Sprchy: ÁNO – **aj teplá** aj u p.- Bahýla

Dojazd do Zvolenskej Slatiny:

Do Zvolenskej Slatiny prídete po frekventovanej ceste E571 – to nemôžete minúť! Pred menším námestíčkom je odbočka vpravo na cestu 591 – smer B. Bystica/Zolná. Po 200m prídete pred Základnú školu na ľavej strane.

Dojazd k V. Bahýlovi:

Pokračujete po ceste 591 smerom na Zolnú asi 350m. Tu je možný prechod na súbežnú ulicu po ľavej strane – cez malý cestný mostík ponad Slatinský potok. Priamo oproti mostíku je dom p. Bahýla č. 82

Iné zaujímavosti

Revúca Kedy a ako vznikla Revúca, presne nevieme. Známa je donačná (darovacia) listina kráľa Bela IV. z roku 1243, ktorou dáva štítnickú občinu Bebekovcom. Revúca patrí k obciam a mestám Gemera, ktoré sa vyvíjali ako roľnícko-pastierske, neskôr pribudlo aj baníctvo a železiarstvo. V roku 1556 prvým veľkým nájazdom do Muránskej doliny vyrabovali a vypálili Revúcu Osmanské vojská, ktoré v tom čase násilne obsadzovali južné oblasti Slovenska. Jej nádejný vývoj bol prerušený. Obec musela až do roku 1690 platiť Turkom poplatky. Koniec 16. a začiatok 17. storočia priniesol pre obyvateľov prospešné zmeny a mesto sa začínalo postupne rozvíjať (vďaka železnej rude) a dostávať do povedomia.

Revúca - Prvé slovenské Gymnázium – (GPS 487, ul. Muránska 8) založené v r. 1862, bolo prvou úplnou slovenskou strednou školou v celej predchádzajúcej histórii Slovákov, na ktorej sa vo všetkých predmetoch vyučovalo a od roku 1868 aj maturovalo v materinskom jazyku. V rokoch 1871 – 1874 tu študoval Martin Kukučín – slovenský prozaik, dramatik a publicista.

Revúca - Reduta, Bývalý Hostinec Kohút (nám. Slobody), budova mestského hostinca v neoklasicistickom slohu z 1. polovice 19. storočia,

Chyžné (GPS 507, 3km mimo trasy) - ranogotický rímskokatolícky kostol z 2. polovice 13. stor. (Nár. kult. Pam.), krídlový, neskorogotický oltár z roku 1508, dielo Majstra Pavla z Levoče. Miesto pobytu a pôsobenia Sama Tomášika, ktorý sa preslávil textom hymnickej piesne „Hej, Slováci!“

Sirk - Červeňany - dvojpodlažné hrazdené domy – pamiatková zóna

Vysoká pec – (GPS 522) za odbočkou X 526 – *smer Ratková (Vysoká pec)* na 19,6 km ; po 100m vľavo.

Technická pamiatka z roku 1871. Pec je postavená z lomového kameňa na štyroch mohutných pilieroch o pôdoryse 4x4 metre. V pilierovej časti pece sú otvory na privod vzduchu, na odvod trosky a vytaveného železa. V masívnom murive valcovitej šachtovej časti pece sú kanáliky, ktoré slúžili na vysušenie muriva. Vysoká pec mala pôvodne výšku 13,47m, užitočný objem 40m³. Na dodávku vetra slúžilo dúchadlo poháňané parným strojom. Vzduch sa ohrieval v liatinovom ohrievači, paru vyvíjali v dvoch liatinových kotloch. V prevádzke bola v rokoch 1871 – 1903.

Hnúšťa - už v roku 1334 sa spomína v zozname výberčikov pápežskej dane. Až v roku 1811 začala naberať Hnúšťa na svojom význame. Vtedy bola založená spoločnosť Rimavská Coalícia, ktorá začala využívať nerastné bohatstvo zeme. V roku 1885 postavili v mestskej časti Likier prvú koksovú vysokú pec. V meste sa v tomto období vyrobilo najviac surového železa na Slovensku. V 20. storočí železiarstvo upadalo a mesto trpelo veľkou nezamestnanosťou. V roku 1923 železiareň zanikla. Dr. Blasberg v tom istom roku založil chemickú továreň Slovenské lučobné závody. V meste má tradíciu aj ťažba a spracovanie magnezitu.

Kokava nad Rimavicou - prvé záznamy o zemi, ktorú vtedy nazývali „KOKOV“ (Kochou) pochádzajú z roku 1279. Okrem železa mala významné zastúpenie aj meď a zlato. Drevo bolo dôležitým stavebným materiálom, vyrábali sa z neho šindle, drevené nádoby a iné úžitkové predmety dennej potreby. Netreba zabúdať ani na významnú výrobu píšťaliiek a fujár. Ťažba dreva bola rozhodujúcim faktorom pre vznik sklárskych hút, papierní a píl. V 17. a 18. storočí pracovali na území obce štyri papierne.

Najväčšia bola na Chorepe. Túto dal postaviť gróf Anton Forgáč a vyrábala veľmi kvalitné papiere. V tom čase to bola druhá najväčšia papiereň na Slovensku. V súčasnosti sa tu každoročne koná folklórny festival „Koliesko“.

Hriňová - pôvodne súčasť Víglašského panstva. Rozvíjala sa spolu s Detvou, od ktorej sa osamostatnila v r. 1890. Prevládali tu remeslá ako - poľnohospodári, drevorubači, povozníci, uhliari a sklári. Je tu bohaté ložisko kremeňa. Boli tu dve sklárne a v hornej časti obce vodný mlyn. Kvalitné drevené uhlie sa vozilo až do Budapešti.

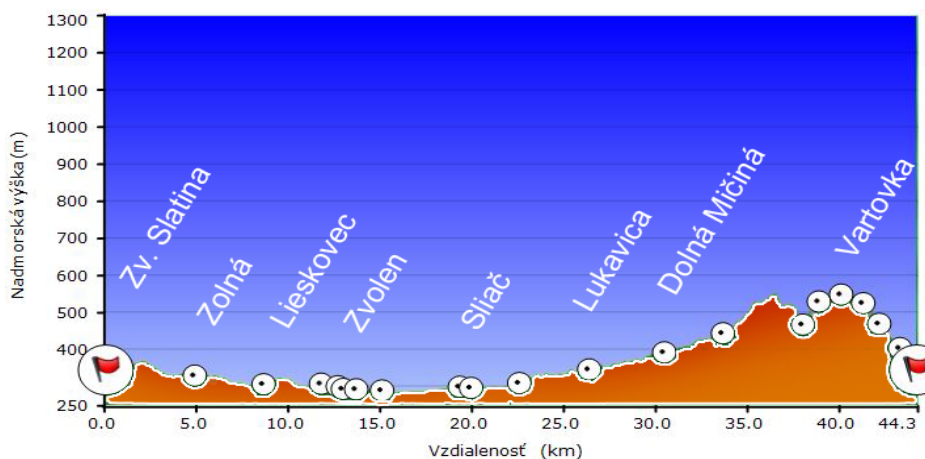
Detva - bola založená v roku 1638 ako poddanská obec víglašského panstva. V roku 1787 tu Ján Vagač, rodák zo Starej Turej, založil prvú bryndziareň (manufaktúru na výrobu bryndze) na Slovensku.

Víglaš (Zámok GPS 583) Táto lokalita bola osídľovaná od nepamäti. Archeologické vykopávky z čias prvých Slovanov ukazujú bohatú históriu osídlenia. Skalnú vyvýšeninu nad riekou Slatina využili na postavenie hradiska a na protiľahlom skalnom ostrohu postavili kaplnku. Po vpáde Tatárov na naše územie v roku 1241 kráľ Belo IV. na obranu Víglaša, Zvolena a stredoslovenských banských miest povolal križiackych rytierov. Rád bojovních templárov mal na Víglaši kanoníctvo a kapitolu. Na hradnom návrší postavili kláštorňú budovu a pri nej kaplnku. Hradisko sa stáročiami menilo a budovalo do dnešnej podoby zámku. Posledný majiteľ Víglašského panstva – Fridrich Habsburský tu v r. 1905 dal vybudovať úzkokoľajnú železnicu Víglaš – Kyslinky. Zámok je v súčasnosti zrekonštruovaný do hotelovej prevádzky.

Minerálne pramene - Pahorkatinná časť kotliny, zložená z paleogénnych a neogénnych sedimentov (štrky, piesky, íly a tufity), má malé zásoby podzemnej vody, kvartétne sedimenty terás a náplavových kužeľov a najmä riečnych nív sú bohatšie na podzemnú vodu. Na tektonické zlomy sa viažu termálne pramene, ale aj minerálne vody. V tejto lokalite sú desiatky prameňov kvalitných minerálnych vôd. Takmer všetky sú voľne prístupné a u niektorých sú vybudované aj prístupnejšie stanovištia

6. etapa, Piatok 8. 8 .2014, Zvolenská Slatina – Banská Bystrica, 45 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
45,0	344	700	B. BYSTRICA, ZŠ Golianova 8		Golianova	
44,8	353	685	B .BYSTRICA – smer Autobusová st.	→	Golianova	
44,1	384	680	BANSKÁ BYSTRICA – smer Zvolen	←	591	
40,9	558	675	VARTOVKA - HVEZDÁREŇ	↑↓	lesná cesta	modrá
38,8	435	670	odbočka 160 stupňov	←	lesná cesta	modrá
34,3	436	665	HORNÁ MIČINÁ	↑	591	zelená
31,2	385	660	DOLNÁ MIČINÁ - smer B. Bystrica	↑	591	zelená
27,1	341	655	LUKAVICA	↑		
23,3	309	650	VEĽKÁ LÚKA	↑		zelená
20,7	296	645	SLIAČ – smer V . Lúka+-	←	ul. S.Záhorského	modrá
20,0	298	640	SLIAČ smer Hronsek	→		
15,8	289	635	ZVOLEN – kruháč – cez rieku Hron	↑		
14,4	293	630	ZVOLEN – smer Pešia zóna	→	centrum	
13,1	291	620	ZVOLEN ul. J.Jesenského	←	centrum	
12,8	290	627	ZVOLEN Depo - zraz o 10:00h	↑↓	ul. Môťovska 1	
12,6	288	625	ZVOLEN ul. Môťovska	→	na koniec ulice	
12,5	291	620	ZVOLEN - za Železničnou stanicou	←	schody cez koľaje	
11,5	301	615	ZVOLEN - kruháč – smer B. Bystrica	←	ul. J. Jesenského	
8,6	305	610	Lieskovec – smer Zvolen	→		
4,3	327	605	X cesta - smer B. Bystrica / Zolná	←	591	červená
0	341	600	VLADIMÍR BAHÝL	↑	591	

Stretnutie s Astronómiou:

Hvezdáreň Vartovka,
GPS (675) N48 43 04.6 E19
09 13.1
kontakt: Stanislav Kanianský
+421 907 872 644,
Jaroslav Gerbos +421 949
432 058

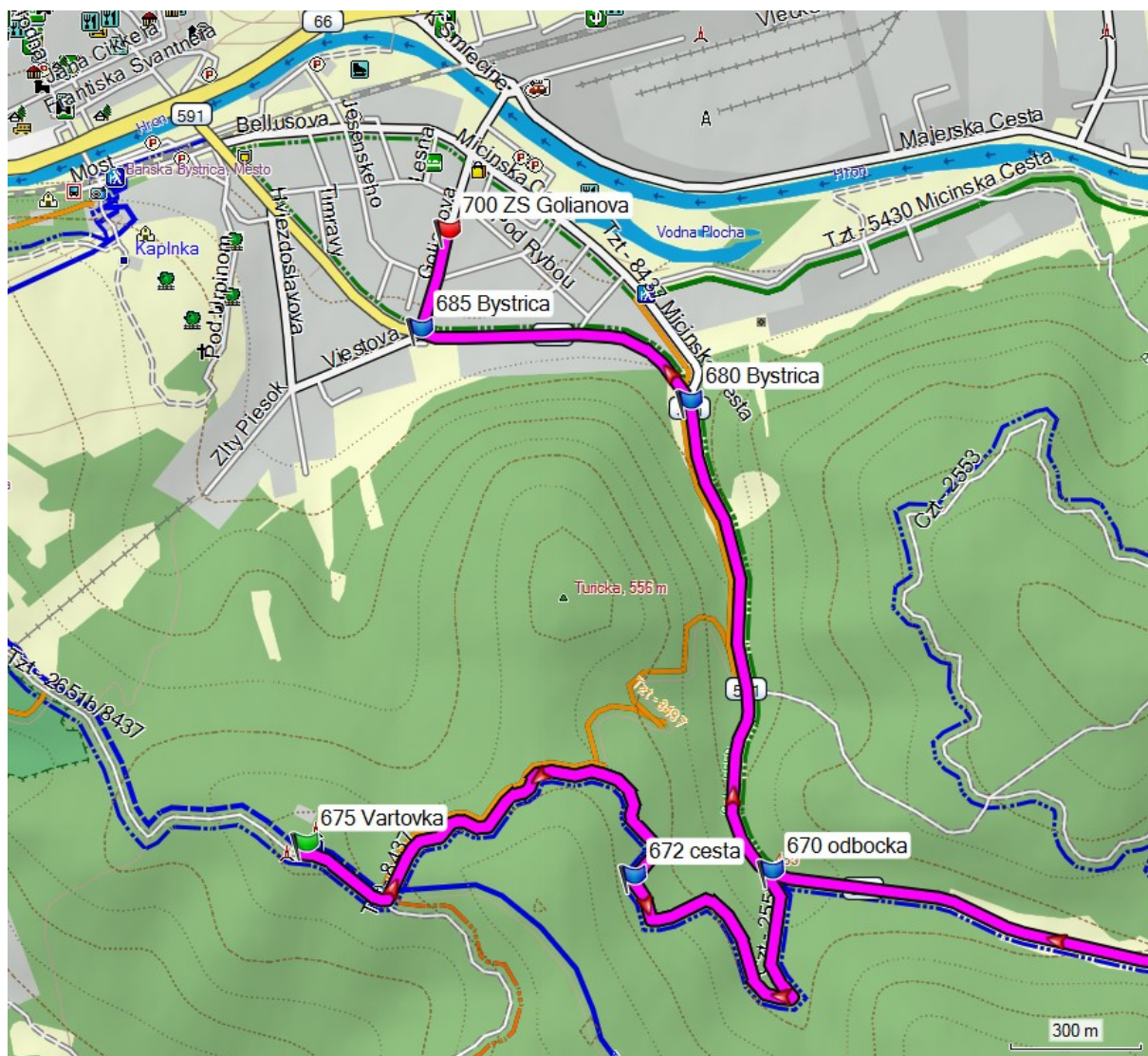
Nocľah:

Základná škola, Golianova 8, Banská Bystrica, GPS (700) N48 43 49.9 E19 09 28.9

kontakt: Stanislav Kanianský , +421 907 872 644

Sprchy: NIE ! – v rekonštrukcii

alternatíva: Krytá plaváreň Štiavničky (GPS 711), Cesta na štadión 30, prevádzka 07:00-22:00h, dospelí 3,2 €/hod. seniori 2€/hod. tel. +421 48 4230 340. Vzdialenosť od ZŠ Golianova 3km

Dojazd na Vartovku:

Za obcou Horná Mičina cesta 591 má svoj výškový vrchol. Od vrcholu po ceste 591 smerom k odbočke na Vartovku sú necelé 2km. Nie je to nijako značené. Orientačným bodom sú jediné hliníkové zvodidlá na ľavej strane vozovky a na pravej strane jediný kamenný múrik vo výške asi 1,5m. To už ale treba brzdiť, pretože v tejto pravotočivej zákrute je odbočka na ľavej strane – nenápadný lesný zjazd - takmer v protismere. Tam, kde sú zvodidlá prerušené - tam je odbočka. Je to lesná cesta, ktorá sa kľukatí v dĺžke asi 2km k Vartovke. Najhorší je začiatok cesty, zvyknú sa aj tlačiť bicykle. Cestu používajú lesníci na zvoz kalamitného dreva, takže bude dosť rozrytá.

Dojazd do Banskej Bystrice:

Po ceste 591 zbehneme dolu kopcom k Banskej Bystrici. Držte sa smeru na Zvolen a Brezno (po

hlavnej). Orientačným bodom sú dve vysoké bytovky nasídlisku, každá po jednej strane (asi 500 m od vstupu do zastavanej časti). Odbočte za bytovkou na pravej strane doprava, smerom na Autobusovú stanicu (ul. Golianova). Asi po 300m na ľavej strane sa nachádza Základná škola.

Iné zaujímavosti

Zvolenská Slatina Je známa tiež množstvom minerálnych prameňov ("slatín"). Raritou je aj najstaršia a najväčšia funkčná bryndziareň na svete!, ktorá leží priamo v strede obce oproti kostolíku.

V podnikovej predajni je možné si zakúpiť výrobky. Otvorené je od 06:00 – 18:00h

Medokýš pri ihrisku (GPS 587) - prameň minerálnej vody sa nachádza juhovýchodne od obce, asi 30 m od ihriska. Prameň je zachytený betónovou skružou s pumpou. Nad prameňom je postavený drevený prístrešok, ktorý má zlý technický stav. Voda sa používa na pitné účely.

Zvolen Okolie mesta Zvolen pútať ľudí už od paleolitu (5000 p.n.l.), čo dokazujú najstaršie nálezy po ľudskej prítomnosti. Vystriedalo sa tu veľa kultúr aj opevnení a starého (Pustého) hradu. Moderné dejiny Zvolena začínajú niekedy v období r. 1180 n.l. Centrom sa stal nový hrad, ktorý v rôznych obmenách prežil dodnes. Osud Pustého hradu spečatil požiar v roku 1451, ktorý vznikol počas bojov vojakov Jána Jiskru z Brandýsa (ktorí na hrade pobývali) a vojskom Jána Huňadyho. Nový zámok prechádza začiatkom 16. storočia do vlastníctva Vladislava Jagelovského, od ktorého ho získal Ján Turzo, ktorý dal zámok upraviť v neskorogotickom duchu. Zvolen sa stával čoraz viac dôležitou prepravnou križovatkou a boje oňho zvädzali takmer všetky významné mocnosti.

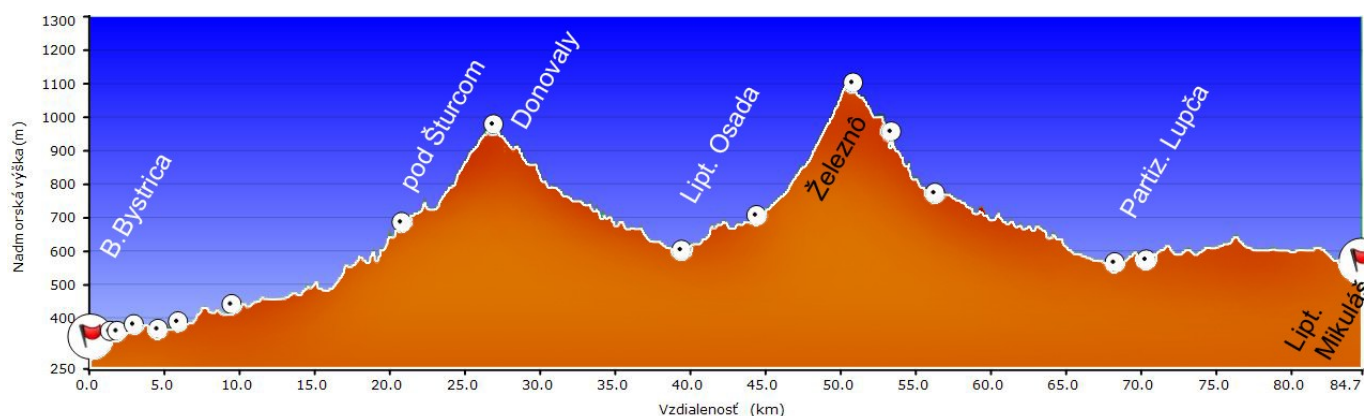
Vo Višnovského parku vedľa železničnej stanice vo Zvolene sa nachádza kópia jedného z troch pancierových vlakov (Hurban) vyrobených v čase SNP pracovníkmi železničných dielní vo Zvolene. Pancierové vlaky – Hurban, Masaryk a Štefánik – sa aktívne zapájali do bojov v Slovenskom národnom povstaní. Vystavený pancierový vlak je replika vyrobená pre film o SNP v roku 1974.

Sliač je kúpeľné mesto. Známe je aj novozrekonštruovaným medzinárodným civilným a vojenským letiskom (historický názov Tri Duby). Najvýznamnejšia pamiatka je gotický Kostol sv. Mikuláša v časti Hájniky zo začiatku 14. storočia.

Hvezdáreň – Varovka (GPS 675) Súčasťou protitureckej obrany boli aj pozorovacie veže – Vartovky. V roku 1587 vznikla aj strážna veža nad Bystricou. Dnes na jej mieste na Urpíne stojí hvezdáreň. Štvorboká veža má priesvit 4x4 m a výšku 8 m. Hrúbka múrov bola 60 cm. Objekt bol prikrytý drevenou strechou, pozorovací priestor chránilo drevené zábradlie. Na vrch veže sa vystupovalo po drevenom schodišti. Pri prechode frontu v marci roku 1945 bola veža poškodená a bola na istý čas ponechaná svojmu osudu. V snahe zachovať objekt a využiť ho na nové ciele, rozhodli sa členovia astronomického krúžku pri Dome osvetly v Banskej Bystrici vybudovať v jej priestoroch ľudovú hvezdáreň. Výstavba sa začala v „akcii Z“ v roku 1958 a rekonštrukcia trvala dva roky. Dňa 2. mája 1961 bolo nové kultúrne zaradenie odovzdané verejnosti. V prvej fáze bola opravená pozorovacia veža, nadstavená a prikrytá kopulou o priemere 4 m, s ďalekohľadom od firmy Zeiss Jena. V roku 1963 bol na Vartovku zavedený elektrický prúd, telefón a vybudovaný drevený zrub. Konečná úprava zrubu bola skončená v roku 1969 a v rokoch 1972-73 prebudovaná aj pozorovacia veža. Konečne v roku 1982 bolo brigádnickým spôsobom dokončená výstavba západného krídla hvezdárne, kde bola neskôr inštalovaná druhá kopula. **Planétka „Vartovka“** - Je zaregistrovaná pod číslom 27 525. Objavili ju v Astronomickom observatóriu v Ondřejove 29. apríla 2000 Peter Pravec a Peter Kušnirák. Priemer objektu je 4 km.

7. etapa, Sobota 9. 8. 2014, Banská Bystrica – Liptovský Mikuláš, 85 km

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
84,7	571	800	EV. GYMNÁZIUM J. TRNOVSKÉHO	→	Komenského 10	
84,2	568	775	LIPT. MIKULÁŠ – kruháč – smer Zuberec	←	584	
70,4	571	770	MALATÍNKY	↑	18	
68,3	563	765	PARTIZÁNSKA LUPČA- smer Lip. Mikuláš	→	18	
56,3	756	760	horáreň	↑		modrá
50,8	1100	755	cesta pri Železnô	↑		modrá
44,4	705	750	LIPTOVSKÁ LUŽNÁ	↑		modrá
39,4	601	745	LIPTOVSKÁ OSADA - smer Lipt.Lužná	→		modrá
26,9	980	740	DONOVALY	↑	E77/59	
20,7	651	735	Pod Šturcom	↑	E77/59	
9,4	419	730	E77 / 59 - smer Dolný Kubín	→	E77 /59	
5,8	380	725	E77 /59	↑	E77 /59	
4,5	362	720	BYSTRICA, Jakubská cesta - bez smerovky	→	vedľa E77	
2,9	381	715	BYSTRICA ,Univ. M.Bela - smer Karlovo	↑	ul. Na Karlovke	
1,8	357	710	BYSTRICA ,Horná ul.	←	ul. Komenského	
1,3	359	705	BYSTRICA, námestie	→	Horná ul.	
0	344	700	BYSTRICA , ZŠ Golianova 8	↓, →	591 /9. mája	zelená

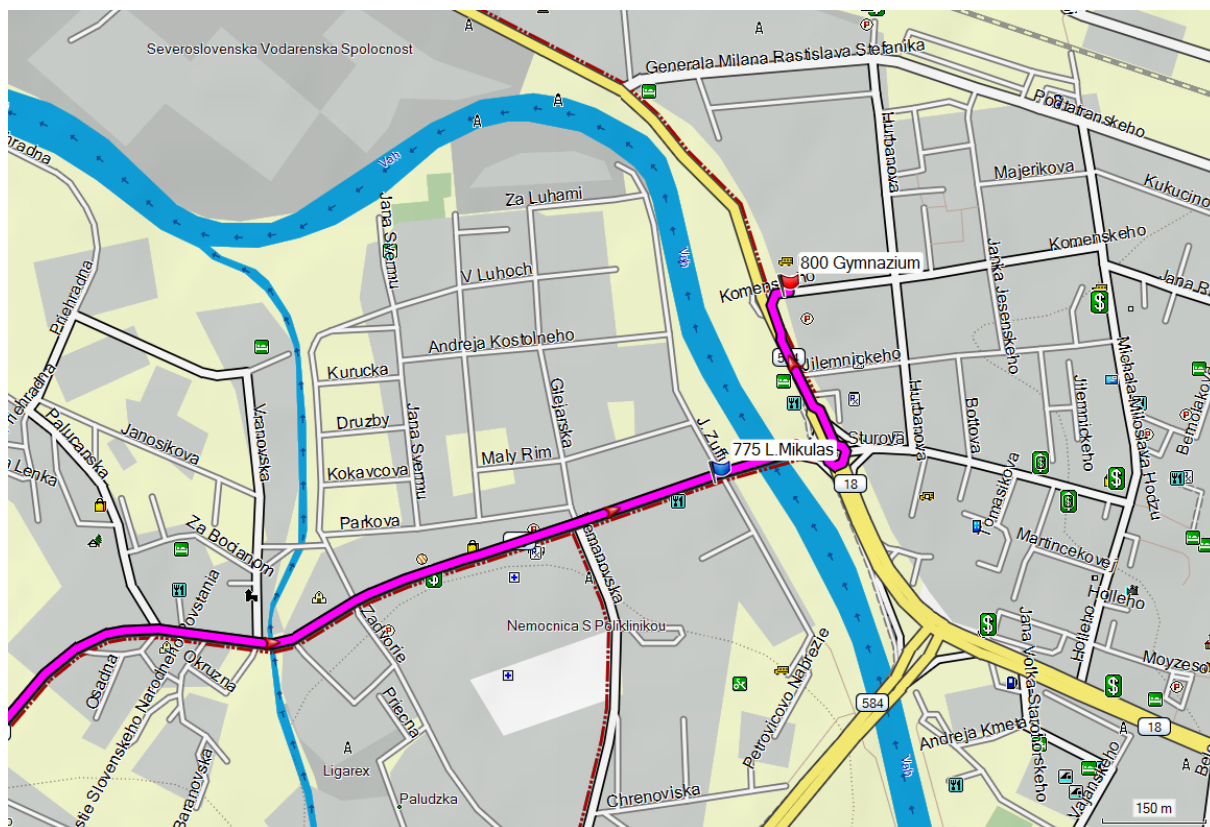
Nocľah:

Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského , Komenského 10, Liptovský Mikuláš

kontakt: Nadežda Holúbeková 0907 831 134

GPS (800) N49 05 17.5 E19 36 13.9

Sprchy: ÁNO – aj teplá

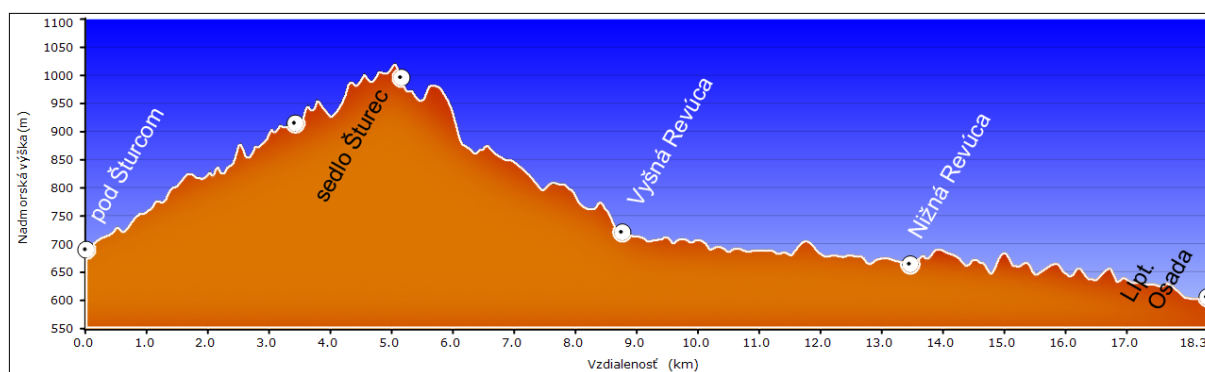

Dojazd do Liptovského Mikuláša:

Prídete po ceste č.18 do Liptovského Mikuláša. Prejdete most ponad rieku Váh a na kruhovom objazde sa dáte vľavo, smerom na Zuberec /Trnovec (ul. Jánošíkovo nábrežie). Približne po 200 m (cesta sa zúži, míňate väčšiu autobusovú zastávku) odbočíte vpravo (ul. Komenského). Hneď na začiatku – odbočíte vľavo do areálu ktorý sa podobá stavbou vojenským kasárňam (rúžovo - oranžová fasáda). Je to spoločný areál súčasného Evanjelického Gymnázia, Základnej školy a Policajného riaditeľstva. Vo vnútri je rozsiahle parkovisko (buzerplac).

Pod Šturcom – Liptovská osada (horská trasa) – mimo E77 na Donovaly

km	výška	GPS	Miesto	smer	cesta	cyklotrasa
18,0	601	745	LIPTOVSKÁ OSADA	←		modrá
13,5	659	739	NIŽNÁ REVGÚCA	↑		modrá
8,8	708	738	VYŠNÁ REVGÚCA	→		modrá
5,2	988	737	cesta / šutolina	↑		modrá
3,4	911	736	cesta/šutolina	↑		modrá
0	651	735	Pod Šturcom	↑		modrá

Pri rádiovom vysielaní na 20km smerom na Donovaly (Pod Šturcom) sa dá odbočiť vľavo, na starú predvojnovú cestu, ktorá spájala Banskú Bystricu s Ružomberkom. Dnes je označená modrou cyklotrasou. Asfalt je len na začiatku, potom prechádza do kamenistej – posiatej šutolinou. Šírka cesty je širšia ako obvykle. Kľukatí sa v dĺžke 5km do nadmorskej výšky 1000m. Zvyšných 13km do Liptovskej Osady je už dole kopcom. Od Vyšnej Revúcej je cestná asfaltka. Trasa nie je vhodná pre galuskové bicykle.

Iné zaujímavosti

Banská Bystrica – krajské mesto, s necelými 80 tis. obyvateľov. Dozvedáme sa o nej ako o slobodnom kráľovskom meste z r. 1255, keď jej dal vtedajší uhorský kráľ Belo IV. práva na ťažbu surovín a takisto mestské práva. Ťažila sa hlavne meď, železo a striebro. Úspešný postup osmanských vojsk uhorským územím donútil v roku 1589 mesto opevniť, vznikli kamenné hradby. Banská Bystrica bola ako centrum protestantstva v spore s Maďarmi a Turkami a tiež aj so Svätou stolicou. Po vyčerpaní zásoby medi, sa výroba preorientovala na spracovanie dreva a výrobu papiera, ďalším impulzom rozvoja sa stala priemyselná revolúcia. V roku 1908 bolo vydané kutacie právo na ťažbu zlata v Harmanci a zmluva s mestom bola uzavretá v roku 1922. Vykopali sa tu prieskumné šachty a rôzne štôlne, ale po krátkej dobe ťažby projekt kvôli nerentabilnosti zanikol. V roku 1776 bolo v Banskej Bystrici ustanovené rímsko-katolícke biskupstvo. Počas 2.sv. vojny sa stalo centrom odboja proti fašizmu. Stredoveké centrum mesta bolo v roku 1955 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Na Námestí SNP sa nachádza Katedrála svätého Františka Xaverského ako aj biskupský palác. Rovnako je tu aj zrekonštruovaná radnica, domy bohatých obyvateľov mesta: Thurzov dom, Benického dom, naklonená mestská hodinová veža a ďalšie pamiatky.

Cyklistická doprava - od 22. júna 2012 premáva cyklobus z mesta na Králiky a Kráľovu studňu vo Veľkej Fatre. Cestovné je 1€, dopravu dotuje samospráva mesta a Banskobystrický samosprávny kraj. Premáva počas letných víkendov a sviatkov.

Aqualand - (GPS 712) **plážové kúpalisko Štiavničky (B. Bystrica)** je tvorené 2,5-hektárovým prírodným jazerom s piesočnou plážou, kde návštevníci môžu využiť tiež člnky a vodné bicykle. Kúpať sa dá aj v dvoch plaveckých 50-metrových bazénoch alebo 90-metrovom relaxačnom s dvomi tobogánmi. Pre najmenších sú k dispozícii dve detské 25-metrové nádrže a jeden bazén, v ktorom sa deti môžu povoziť na elektrických loďkách. Detské kúpaliská a plavecký bazén sú napustené minerálnou vodou Medokýš.

Donovaly – horská obec a 7 ďalších osád. História siaha do 17. storočia, kedy tu začali vznikať osady, zamerané na výrobu dreveného uhlia. Prvý hotel sa na jej území začal stavať v roku 1936, prvý obchod bol postavený dedinčanmi už v roku 1922 (Jednota). Za posledných 10 rokov sa tu rozmohla výstavba apartmánových domov a hotelov pre rekreáciu, šport a oddych. Pri potláčaní SNP na Donovaly a Staré Hory ustupovala povstalecká armáda, ktorá tu zanechala väčšinu svojej ťažkej výzbroje. Pre vhodné prírodné podmienky sa Donovaly stali jedným z centier tzv. partizánskej republiky (neďaleko sa nachádza Nemcami vypálená obec Kalište). V 50. rokoch 20. storočia sa vybudovala nová trasa hlavného cestného ťahu (súčasná E77) , pretože pôvodná cesta z Veľkého Šturca do Vyšnej Revúcej už nevyhovovala.

Liptovská Osada - územie obce bolo osídlené už na prelome 11. a 12. Storočia. Vtedy tu vznikla benediktínska pustovňa (spomínaná ako Gothál, božie domčeky), okolo ktorej postupne vyrástla osada. V r. 1649 tu bol postavený drevený kostol. V 18. storočí bola v Liptovskej Osade zriadená stála stanica cisársko-kráľovskej pošty s dostavňikovou dopravou, ktorá určila aj erb obce. V roku 1908 bola postavená úzkorozchodná železnica na trase Ružomberok - Liptovská Osada – Korytnica (pôvodne mala ísť až do B. Bystrice). Miestni obyvateľmi ju prezývaná „Korytnička“. Tá bola v r. 1974 ukončená, unikátna trať vrátane zvršku zlikvidovaná, aby ustúpila rozvíjajúcej sa automobilovej doprave.

Vlkolínek (GPS 747, 12km mimo trasu – smer Ružomberok) - podhorská osada. Je pamiatkovou rezerváciou ľudovej architektúry a ako pozoruhodne zachovaný sídelný celok, pozostávajúci z typických zrubových objektov charakteristického stredoeurópskeho typu, je od roku 1993 zapísaný do Zoznamu Svetového dedičstva UNESCO. Trvalý pobyt tu má 8 ľudí.

Sliačske travertíny (GPS 763, 1,5km mimo trasu) - Prírodná rezervácia sa rozkladá medzi obcami Vyšný Sliač a Partizánska Ľupča. Jej rozloha je 7 ha. Mohutná travertínová kopa s výrazným vrcholovým kráterom (mofeta), s pravidelným, ale rôzne intenzívnym výronom plynov. Okolie je charakterizované výraznými vývojmi travertínových terás a kôp, pričom niektoré časti už boli narušené ľudskou činnosťou. Na päte kopy je upravený mofetový prameň minerálnej vody k pitným účelom s charakteristickým zápachom a teplotou cca 16 ° C. Výrony plynov z kráterov spôsobujú občasné úhyn drobného vtáctva a iných živočíchov.

Partizánska Ľupča patrí medzi najstaršie sídla v Liptove, keď je spomínaná v listine Bela IV. z roku 1252. Obec patrila kláštoru premonštrátov v Turci a v druhej polovici 13. storočia obec osídlili osadníci zo Saska. Tých do okolia lákali bohaté ložiská zlata a striebra a tak už v roku 1270 dostáva Ľupča mestské výsady, ktorými kráľ Štefan V. umožnil obyvateľom slobodnú voľbu richtára, právo loviť ryby, ryžovať drahé kovy, povolil konanie trhov a oslobodil od mýta v celom Uhorsku. Veľký rozvoj mestečka po príchode nemeckých kolonistov poznamenal jeho dejiny; od roku 1390 sa až do roku 1946 nazývalo Nemecká Ľupča (Deutsche Lipsche). Nachádza sa tu aj pamätník M.R.Štefánika.

Zoznam bodov GPS

100 SOSS	N49 05 00.1 E19 37 00.7	345 cesta	N49 04 37.6 E20 49 44.7
105 Hradok	N49 02 15.0 E19 43 33.8	350 Olsavica	N49 04 58.2 E20 45 14.6
110 Lip.Peter	N49 03 09.8 E19 43 58.5	355 Repase	N49 05 08.5 E20 42 12.0
115 Pribilina	N49 06 17.8 E19 48 25.2	360 Uloza	N49 02 34.8 E20 38 42.5
117 Muzeum	N49 06 25.5 E19 48 15.0	362 Chram	N49 01 34.3 E20 35 18.4
120 Podbanske	N49 08 30.3 E19 54 09.5	365 Levoca	N49 01 27.7 E20 35 32.9
125 St.Pleso	N49 06 41.0 E20 04 16.7	370 cesta	N49 00 48.6 E20 33 09.8
130 Hagy	N49 07 01.5 E20 07 34.6	375 Iliasovce	N48 59 28.7 E20 31 32.0
135 Polianka	N49 07 22.7 E20 11 06.4	380 Smizany	N48 57 15.2 E20 31 52.3
140 St.Smokovec	N49 08 24.9 E20 13 34.0	400 SP_N_VES	N48 56 34.5 E20 33 03.3
145 odbočka	N49 09 19.6 E20 16 16.4	402 Radnica	N48 56 40.0 E20 34 03.2
150 SAV	N49 09 06.2 E20 17 16.9	405 Smižany	N48 57 07.2 E20 32 28.7
155 na lanovku	N49 09 45.7 E20 16 20.5	410 Sp.Stvrtok	N49 00 13.3 E20 28 00.0
160 lanovka	N49 09 58.8 E20 16 10.9	415 Hrabusice	N48 58 32.2 E20 24 31.8
165 Lomnica	N49 06 39.4 E20 21 33.3	420 Podlesok	N48 58 04.8 E20 23 16.2
170 Huncovce	N49 06 52.7 E20 22 37.3	425 Pila	N48 56 45.5 E20 20 47.3
200 ZS D.Fishera	N49 07 54.8 E20 25 35.5	430 ch.Piecky	N48 56 01.0 E20 20 01.8
203 hrad	N49 08 20.3 E20 26 03.7	435 Sl.Raj	N48 54 34.5 E20 16 42.5
205 Sp.Bela	N49 11 18.0 E20 27 19.5	440 Kopanec	N48 54 27.4 E20 17 42.9
207 Petzval	N49 11 14.5 E20 27 30.1	445 cesta	N48 53 42.6 E20 17 06.5
208 Belianska	N49 13 46.3 E20 19 02.3	450 Hnilec	N48 53 06.6 E20 18 49.5
210 Slov.Ves	N49 13 26.5 E20 25 43.4	455 Jaskyna	N48 52 26.5 E20 18 09.1
215 Hanusovice	N49 19 42.4 E20 20 42.9	460 Puste pole	N48 53 07.8 E20 14 25.3
220 Sp.St.Ves	N49 23 39.2 E20 21 18.4	462 pram.Hrona	N48 51 31.1 E20 12 56.5
225 Pltnik	N49 23 27.0 E20 23 56.8	463 viadukt	N48 51 12.5 E20 12 17.7
227 Cerv.klastor	N49 23 56.8 E20 24 57.5	465 Telgart	N48 51 05.8 E20 11 15.5
230 Lesnica	N49 24 44.2 E20 27 26.7	467 meandre	N48 49 59.4 E20 10 25.3
235 Lipnik	N49 22 25.1 E20 30 28.7	470 Cerv.Skala	N48 49 11.0 E20 08 36.6
240 Kamienka	N49 20 00.6 E20 36 41.2	472 Helpa	N48 51 40.9 E19 58 18.4
245 Hniezdne	N49 18 10.5 E20 38 26.6	475 Predna hora	N48 46 21.2 E20 06 13.4
247 Ruzbachy	N49 18 21.4 E20 33 37.5	478 Liecebna	N48 46 17.1 E20 06 39.8
300 SOŠ Jarmocna	N49 18 17.2 E20 41 55.7	480 HV Pr.Hora	N48 45 52.4 E20 06 24.0
302 hrad	N49 18 53.0 E20 41 50.2	485 Muran	N48 44 36.1 E20 03 13.9
303 skanzen	N49 18 59.7 E20 41 40.1	487 Slov.Gym	N48 41 08.1 E20 06 40.5
304 vojen.tabor	N49 19 05.6 E20 41 30.7	490 Billa	N48 40 55.6 E20 07 09.2
305 cesta	N49 17 36.0 E20 43 05.9	500 Gymnazium	N48 41 06.3 E20 07 10.2
310 Plavnica	N49 15 59.8 E20 46 20.9	505 Slovmag	N48 39 45.5 E20 10 51.2
315 Sambron	N49 13 32.5 E20 44 58.6	507 zvonica	N48 39 51.6 E20 12 00.9
320 Kr. Luka	N49 11 35.9 E20 49 26.6	510 Turcok	N48 38 28.0 E20 08 59.1
325 Torysa	N49 09 39.0 E20 52 38.7	515 Zeleznik	N48 37 53.6 E20 07 18.1
330 Brezovica	N49 08 42.2 E20 51 23.1	520 x526	N48 36 21.0 E20 06 33.2
335 N. Slavkov	N49 06 12.3 E20 51 02.4	522 vysoka pec	N48 36 16.0 E20 06 32.3
340 cesta	N49 05 00.3 E20 50 47.2	525 Ploske	N48 36 17.1 E20 05 11.5

530 Ratkova	N48 35 38.1 E20 05 44.0	725 E77	N48 46 10.3 E19 08 05.6
535 x BUS	N48 35 15.7 E20 02 45.4	730 E77	N48 47 24.1 E19 06 13.3
540 Hnusta	N48 34 28.9 E19 57 14.3	735 Pod Sturcom	N48 51 46.4 E19 09 44.4
545 Klenovec	N48 35 52.7 E19 53 04.7	736 cesta	N48 52 54.6 E19 09 59.3
550 Kokava	N48 34 12.1 E19 50 30.4	737 cesta	N48 53 10.0 E19 10 10.9
555 Linia	N48 35 34.5 E19 43 59.3	738 Vys.Revuca	N48 54 26.3 E19 09 52.9
560 Latky	N48 34 40.0 E19 38 11.0	739 Niz.Revuca	N48 55 58.7 E19 12 36.3
565 Detv.Huta	N48 34 07.8 E19 35 27.1	740 Donovaly	N48 52 40.3 E19 13 26.0
570 Hrinova	N48 34 26.7 E19 31 22.4	745 Lip.Osada	N48 57 10.2 E19 15 40.2
575 Krivan	N48 31 44.6 E19 27 21.8	747 Vlkolinec	N49 02 14.4 E19 16 33.4
580 Detva	N48 32 22.5 E19 24 18.6	750 Lip.Luzna	N48 56 28.8 E19 19 12.7
583 zamok	N48 33 17.7 E19 17 58.5	755 cesta	N48 56 45.7 E19 23 28.2
585 Viglas	N48 33 20.0 E19 17 40.1	757 cesta	N48 57 40.9 E19 24 14.9
587 pramen	N48 33 33.9 E19 16 08.8	760 horaren	N48 58 50.4 E19 25 43.5
590 Zv.Slatina	N48 33 38.6 E19 15 42.2	763 Sliac.Traver	N49 03 15.8 E19 25 02.7
595 ZS	N48 33 42.1 E19 15 30.9	765 Part.Lupca	N49 04 09.3 E19 26 16.8
600 Bahyl	N48 33 52.3 E19 15 23.5	770 Malatinky	N49 03 38.0 E19 27 23.2
605 cesta	N48 35 44.5 E19 13 48.7	775 L.Mikulas	N49 05 08.8 E19 36 09.1
610 Lieskovec	N48 34 37.6 E19 11 23.4	800 Gymnazium	N49 05 17.5 E19 36 13.9
615 Sokolska	N48 34 33.6 E19 09 07.0		
620 prechod	N48 34 24.1 E19 08 34.0		
625 Motovska	N48 34 18.6 E19 08 33.6		
627 Depo	N48 34 18.1 E19 08 27.4		
630 Centrum	N48 34 26.0 E19 07 38.7		
635 kruhac	N48 34 54.8 E19 07 33.6		
640 Sliac	N48 36 59.1 E19 08 11.2		
645 Zahorskeho	N48 36 49.6 E19 08 37.1		
650 V. Luka	N48 37 47.6 E19 10 06.1		
655 Lukavica	N48 38 32.5 E19 12 25.7		
660 Dol.Micina	N48 40 21.0 E19 13 15.0		
665 Hor.Micina	N48 41 57.3 E19 12 50.6		
670 odbocka	N48 43 02.6 E19 10 05.2		
672 cesta	N48 43 02.1 E19 09 49.8		
675 Vartovka	N48 43 04.6 E19 09 13.1		
680 Bystrica	N48 43 37.3 E19 09 56.1		
685 Bystrica	N48 43 42.6 E19 09 26.0		
700 ZS Golianova	N48 43 49.9 E19 09 28.9		
705 namestie	N48 44 08.7 E19 08 46.7		
710 Komenskeho	N48 44 16.3 E19 09 04.5		
711 Plavaren	N48 43 58.8 E19 07 55.6		
712 Aqualand	N48 44 14.0 E19 07 27.9		
715 Na Karlovke	N48 44 46.7 E19 08 41.2		
720 Jakubska	N48 45 32.0 E19 08 23.2		

Ebičlověkoatlas

Antoš Milan	605 187 785
Bejček Karel	604 575 349
Boháčová Martina	--
Dlabola Luděk	608 239 844
Dostál Víťa	--
Gábor Pavel	732 477 998
Good Janet	447 870 286 882
Grygar Jiří	--
Hájek Karel ml.	733 665 916
Hájková Ilona	605 474 306
Hofmanová Zinaida	732 516 294
Homola Vladimír	723 624 803
Hrůza David	605 891 674
Hrůza Petr	605 227 605
Janata Martin	724 284 642
Janata Miroslav	606 562 748
Janatová Hana	723 498 962
Janda Bohumil	732 717 824
Jedináková Lila	608 041 275
Jelínek Viktor	605 200 450
Kaděrka Petr	608 616 410
Kleczek Pavel	731 137 445
Koráb Miroslav	--
Kracíková Olga	723 659 058
Krejsa Jiří	608 874 141
Kukol Peter	604 974 320
Kunzová Daniela	728 236 084
Lemež Petr	604 866 499
Navrátil Miroslav	--

Nekola Martin	776 730 307
Olchava Hynek	739 054 589
Pokorný Pavel	--
Poupa Martin	604 872 800
Pravda Alexander	421 904 539 475
Prokop Petr	603 232 768
Prokopová Jaroslava	605 015 255
Rumlová Lída	777 868 841
Říha Jiří	603 233 665
Soldát Zdeněk	731 329 451
Šára Bohuslav	603 969 081
Šimoník Dušan	775 259 428
Šín Ilja	605 402 596
Šmelcer Ladislav	777 828 886
Šmelcerová Dana	736 776 996
Šopa Rostislav	724 650 876
Štaudová Boženka	605 073 437
Štědroň Martin	603 840 000
Štědroň Petr	--
Štorek Zdeněk	732 903 255
Tarant Zdeněk	605 550 889
Töröková Erika	--
Trutnovská Jana	775 595 991
Trutnovský Karel	724 013 039
Vallo Dušan	421 902 495 841
Vallová Kaja	421 904 175 837
Vondrouš Josef	--
Žilinská Katarína	421 915 222 648